Kumbara

Türkiye İş Bankası'nın çocuklarımıza armağanıdır

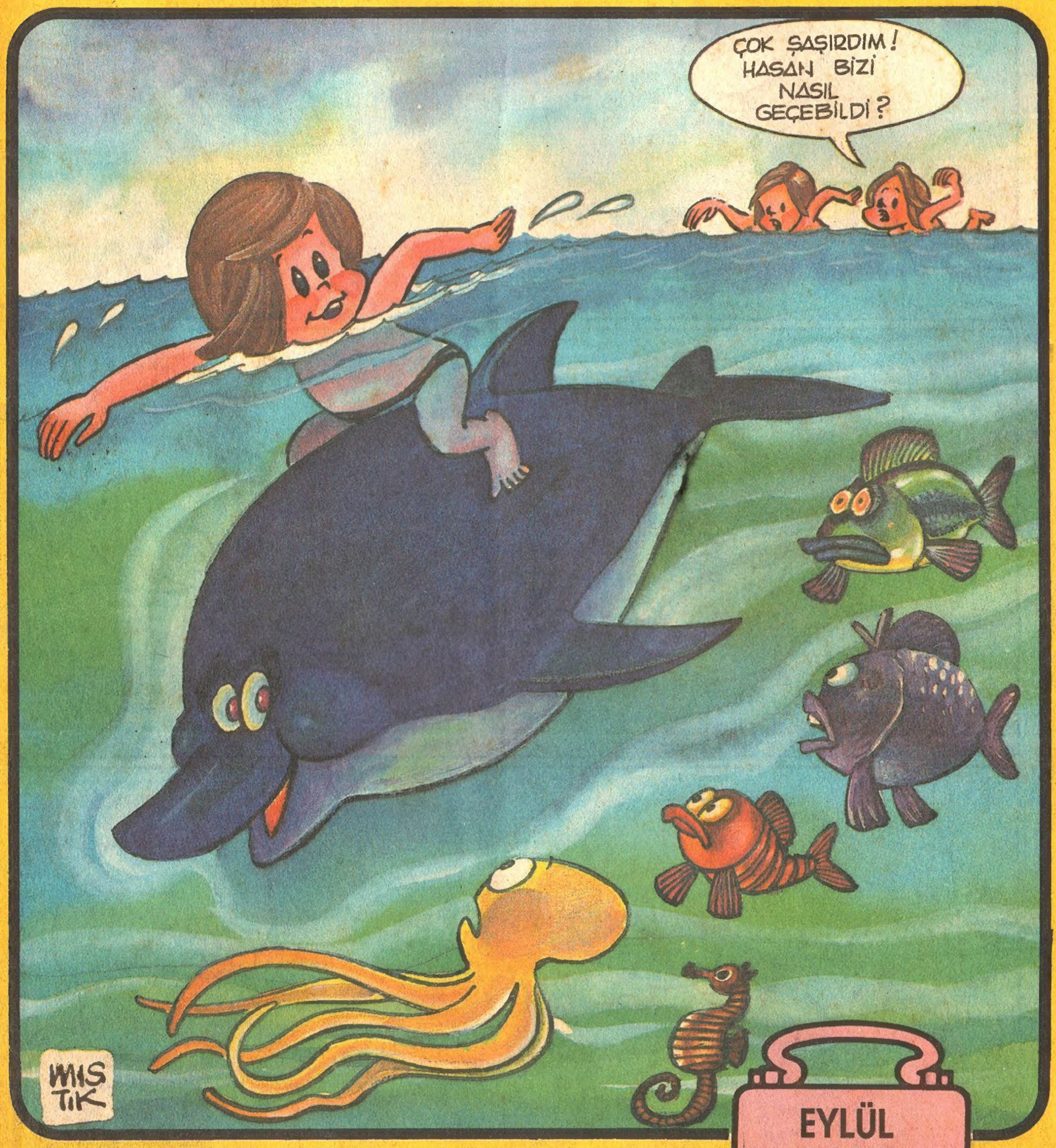

EYLÜL
1987
SAYI: 107

NASREDDİN HOCA BİRGÜN...

SİZE BİR MEKTUP VAR

Merhaba Okul

Sevgili Çocuklar,

Bir yaz tatili daha sona erdi. Yoğun bir çalışma yılının yorgunluğunu denizlerde, kırlarda üstümüzden attık. Dinlendik... Ve yeni okul dönemi için güç topladık.

Okulların açılmasıyla birlikte günlük yaşamımız da değişiyor tabii. Sabahları daha erken kalkılacak. Oyuna, eğlenceye daha az vakit ayrılacak. Akşamları da daha erken yatılacak. Çalışmaya ağırlık vereceğiz.

Bu arada, eğitimcilerin önemli bir ilkesini hatırlatalım: Çalışmayla dinlenmenin dengeli bir biçimde yürütülmesi gerekiyor. Hiç dinlenmeden çalışma verimli olmuyor. Hiç çalışmadan başarılı olunamayacağı da herkesçe biliniyor.

Hepinize çalışmayla dinlenmeyi dengelediğiniz başarılı, verimli günler diliyoruz.

KUMBARA

Kumbara

Ayda bir yayımlanır
Eylül 1987/Sayı: 107

Türkiye İş Bankası A.Ş.
Halkla İlişkiler Müdürlüğü adına
Sahibi: ERTUĞRUL TİMUR
Sorumlu Yazı İşleri
Yönetmeni: LEYLA SÜREK
Dizgi: BİLEŞİM Reklam Yayın Tanıtım
Baskı: HÜRRİYET OFSET A.Ş.
Sefaköy-İstanbul
(1 Eylül 1987)
Adres: KUMBARA Dergisi
Türkiye İş Bankası A.Ş.
Halkla İlişkiler Müdürlüğü
Atatürk Bulvarı, 191
Kavaklıdere, ANKARA
Kapak Resmi: MISTIK

Nevzat Ağabeyle Baş Başa

Sevgili Nevzat Ağabey:
Kumbara dergisinin "Mektup Arkadaşı" köşesinde adresimin yayınlanmasını istiyorum. Saygılarımla.

MUSTAFA İZCİ
Kozan-Adana

Sevgili MUSTAFA İZCİ:
Adresin "Mektup Arkadaşı" köşesinde sırası gelince yayınlanacak. Sabırlı ol.

Sevgili Nevzat Ağabey:
Size ağustosta iki şiir göndermiştim. Bunlardan birini yayınlamanızı istemiştim. Ama yayınlanmadı. Yine de üzülmedim. Çünkü sizin elinize geçen bir çok şiir var. Onları da kendinize göre ayarlıyorsunuz... Selamlar.

NİHAL TUĞBA ÖZAY
Çiftehavuzlar-İstanbul

Sevgili NİHAL TUĞBA ÖZAY:
Anlayışlı olmana çok sevindim. Umarım öteki kardeşlerimiz de senin kadar anlayışlı olsunlar. Gelen yüzlerce şiir arasından ancak belirli bir kısmını yayınlayabiliyoruz. Öykü ve şiir yazman çok güzel bir şey. Okuya okuya ve eğitimin geliştikçe daha güzel şeyler, sanat ürünleri yarattığını göreceksin. Başarılar.

Sayın Kumbara yetkilileri:
Sizlere bir yazımı yayınlamanız için yolluyorum. Selamlar. "Bu yeni yıl içinde bizi nelerin beklediğini kestiremiyoruz, ama zavallı hindiler söz konusu olunca bunu hepimiz tahmin edebiliriz. Hindiler bugün acı bir sonla karşı karşıyalar. Akşam soframıza en güzel yemek olarak gelecekler. Son günlerde fazla kabarıyorlardı, sonları hazin oldu..."

YELKUT AKYILDIZ
Yıldıztepe-Eskişehir

Sevgili YELKUT AKYILDIZ:
Çabalarını sürdür. Gazetecilik yaşamında başarılar.

Sayın Türkiye İş Bankası
Halkla İlişkiler Müdürlüğü
Kumbara dergisi yetkililerine:
Ben Fransa'da Pont de Cheruy-38230 bölgesinde görev yapan Türkçe ve Türk kültür dersleri öğretmeniyim. Kumbara derginizde bir iki cümle ile de olsa yurt dışına seslenebilseniz, yurt dışında okullar bünyesinde yapılan faaliyetleri az da olsa dile getirebilseniz sanırım köprü daha da sağlamlaşacaktır.
Görevli olduğum bölgede derslerime devam eden ve sizin Kumbara dergilerinizi izleyebilecek 60 tane öğrencim var. Hepsi de sizin Kumbara derginize abone olmak istemektedirler. Onların bu isteklerini sizlere iletir, yüzüncü sayı yılınızı kutlar, saygı ve sevgiler sunarım.

CENGİZ YILMAZ
Pont de Cheruy-France

Sevgili CENGİZ YILMAZ:
İsteklerinizi banka ilgililerine ilettim. Ayrıca abone isteğiniz yerine getirildi. Başarılar.

Sevgili onyedi yaşından küçük arkadaşlarıma:
Mektuplarınızdan anladığım gibi hepiniz adınız ve adresinizin Mektup Arkadaşı köşesinde yer almasını istiyor ve çok sabırsızlanıyorsunuz. Yüzlerce arkadaşınız aynı isteği duyuyor. Mektuplaşmak, değişik arkadaşlarla iletişim kurmak, yardımlaşmak çok güzel ve kesinlikle gerekli bir şey, sizi haklı buluyorum, ama dergideki sayfa olanaklarımızın kısıtlı olduğunu biliyorsunuz. Bu yüzden anlayış göstermenizi bekliyorum. Mektup arkadaşınız olana kadar ve olduktan sonra da çevrenizdeki, okulunuzdaki arkadaşlarınızla iletişim kurmaya, yardımlaşmaya çalışın, göreceksiniz ki, bu çabanız da size yarar getirecek. Hepinize sevgiler...

ALTIN KIZLAR

Bir TV dizisinde yıldız olabilmek için genç olmanız şart mı? Bu sorunun yanıtını alabilmek için TRT TV'de de gösterilen **Altın Kızlar** dizisinin yıldızlarından biri olan Estelle Getty ile görüştük. Amerika'da en çok beğenilen on dizi arasında yeralan **Altın Kızlar,** Florida'da bir evi paylaşan dört yaşlı kadının yaşantılarını sergiliyor. Bayan Getty çok uyanık ve şakacı bir kadın olan Sophia rolünde oynuyor. Sophia, Bea Arthur tarafından canlandırılan ve dizinin bir başka yıldızı olan Dorothy'nin 81 yaşındaki annesidir. (Gerçek hayatta, Estelle Getty 81 yaşından çok daha gençtir!)

"Çocuk hayranlarımdan pek çok mektup alıyorum. Hepsi de, neşeli olduğum için beni sevdiklerini söylüyorlar," diyor Bayan Getty. "Sanırım, boyumdan dolayı seviyorlar beni. Dizide kendimden çok daha iri kimselerle başa çıkabiliyorum. Örneğin 'kızım'ın (Bea Arthur) boyu 1,74 m.'dir. Benim boyum ise 1,50 m.'nin altında. Tıpkı devleri yenebilen bir masal kahramanı gibiyim."

Günlük yaşamında Bayan Getty kendisinin yarı yaşında olan pek çok kimseden daha çok hareketlidir. "Belki de artık iki kat merdiveni çıkamıyorum, ama istediğiniz kadar yürüyebilirim," diyor ünlü sanatçı. "Her günkü idmanlarımı hiç aksatmam. Dizlerimi bükmeden avuçlarımı yere yapıştırabilirim."

ALTIN KIZLARIN YAPMADIĞI ŞEY YOK

"Gerçekten de **Altın Kızlar** dizisindeki oyuncuların hepsi de (Bea Arthur, Betty White ve Rue McClanahan) çok hareketli insanlardır. Film çekilirken, bütün zor hareketleri kendileri yaparlar. Rol icabı top oynamak ya da dans etmek gerekirse, hepsini kendileri yaparlar."

Sanatçıya, TV'de yaşlı kimselerin nasıl gösterildiğini sorduk ve şöyle bir yanıt aldık: "Bir zamanlar filmlerde yaşlı insanlara çok önemli roller verilmezdi. Herhalde senaryo yazarları, yaşlıların hep bir yerde oturmaları gerektiğine inanırlardı."

"Oysa bugünlerde, TV'deki yaşlı karakterler gerçekten oldukları gibi görünebiliyorlar. Hepsi de canlı ve hareketli. Çoğu zaman filmlerdeki katkıları epey önemli olabiliyor. Artık onlar, bir salatanın üzerine serpilen birkaç parça maydanoz gibi gösterilmekten çıktı. Bu da çok iyi bir şey!"

(Bütün bunları kendi gözlerinizle görmek isterseniz, televizyonunuzun düğmesini çevirin. Birçok programda yaşlılara önemli roller verilmiştir.)

Ne yazık ki çoğu kimse, yaşlılığın istenmeyen bir şey olduğunu düşünür. Her yaşlının iki büklüm olmadığı ve ayaklarını sürüye sürüye yürümediğini anımsamanız gerek.

"Çoğu kimse yaşlanmaktan korkmaktadır. Yaşlanmanın yalnız ve hastalıklı olma anlamına geldiğini sanır. Hepsi uydurma! Saçma!" diyor Bayan Getty. 'Her birimiz gerek zihnimizi, gerekse bedenimizi dinç tutabiliriz. Hep derim: 'Kullanmadığınız şeyleri yitirirsiniz.' Düşünmeyi ve öğrenmeyi hiç bırakmaın. Eskiden yaptığınız şeyleri yapmayı sürdürün. Olsa olsa biraz yavaşlamışsınızdır!"

SEVGİ VE SEVECENLİK

Estelle Getty'nin öğüdü şöyle: "Kanımca gençler yaşlılara sevgiyle ve sevecenlikle davranmalıdırlar. Kendinize nasıl davranılmasını isterseniz, siz de başkalarına öyle davranın."

"Bu yüzden, **Altın Kızlar**'da Sophia rolünü zevkle oynuyorum. Onun karakterini, yürüyüşünü, düşünce şeklini ben yarattım. Gerçek hayat-

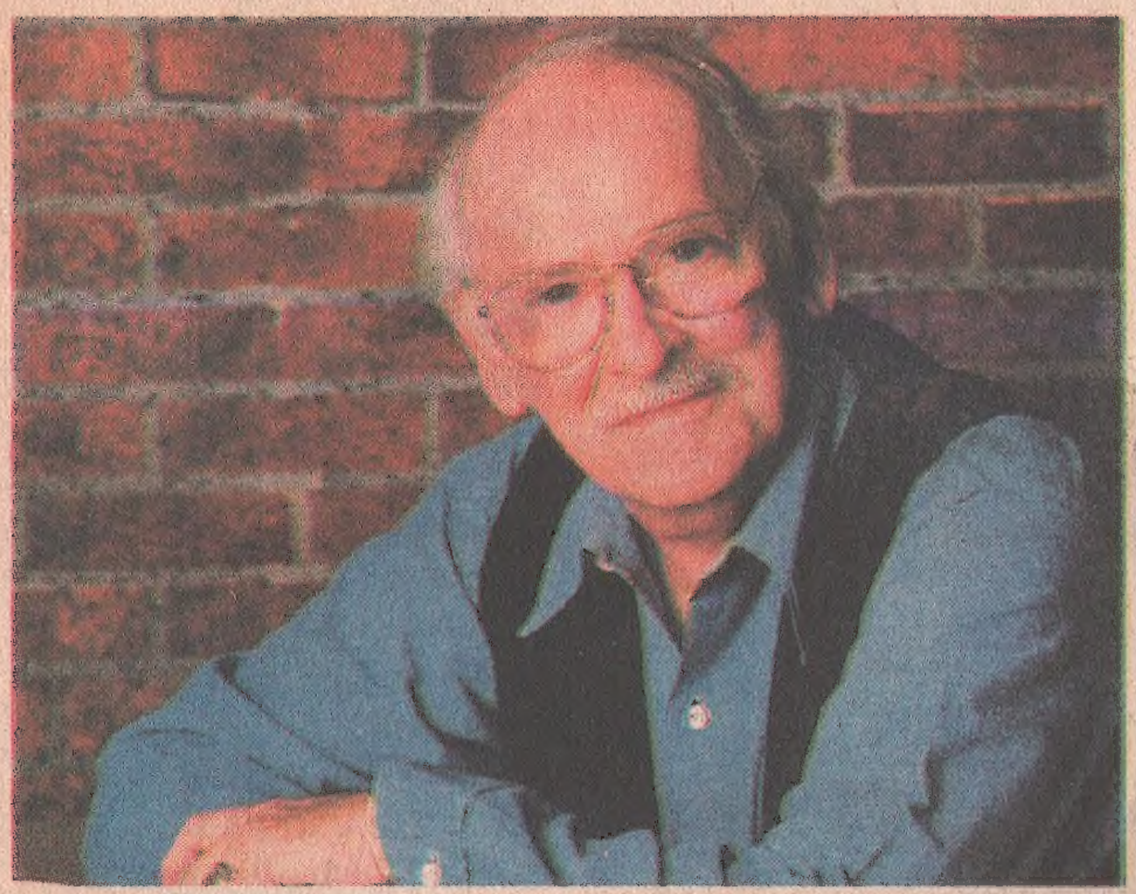

*TV'de Hughes, **Cavanaugh Ailesi** adlı dizide inatçı büyükbaba rolüne çıkıyor.*

Cinayet Dosyası'nda başrolü oynayan Angela Lansbury.

ta Sophia değilim ama, o rolü tüm sevgi ve sevecenliğimle oynarım. Sevgi ve saygı... Yaşlandıkça bana da bu şekilde davranmalarını isterim.''

Güler Abla diyor ki

Yaşam Ertelemesiz Yaşanır

Geçen gün, öğrencim Tayfun'la yolda karşılaştık. Tayfun'un suratı balon gibi şişik bir durumdaydı.

''Nedir bu halin?'' dedim.

''Çok kötüyüm, öğretmenim,'' dedi ve sürdürdü:

''Dişim apse yaptı; gördüğünüz gibi yüzüm davul gibi şişti. Şimdi dişçiye gidiyorum. Dişçi canımı acıtacak ve dişlerimden biri eksilmiş olacak.''

''Dişlerini düzenli fırçalıyor musun?''

''Uzun süredir fırçalamıyordum, öğretmenim. Bu yüzden kendime çok kızıyorum. Öyle bir tembelleşmiştim ki, her şeyi yarına erteliyordum ve bugün geriye bakıyorum da doğru dürüst bir şey yapmadığımı görüyorum. Sürekli önemli işlerimi yarına erteledim ve bunun cezasını şimdi çekiyorum. Biliyorsunuz, bu yüzden dört dersten bütünlemeye kaldım ve bu sıcaklarda ders çalışmak zorundayım. Şimdi de bu diş çıktı.''

Tayfun'un böyle konuşmasına üzüldüm.

''Yaşam ertelemeye gelmez, Tayfun. Umarım bundan sonra tüm yapman gerekenleri günü gününe yaparsın. Dişlerini de ihmal etmezsin artık,'' dedim.

Sonra, yaz kursu için okula gittim ve sınıfa girince, öğrencilerimin bakışları arasında, tahtaya ''Yaşam Ertelemesiz Yaşanır'' yazdım.

Güle Oynaya

SICAK VE SOĞUK OYUNU

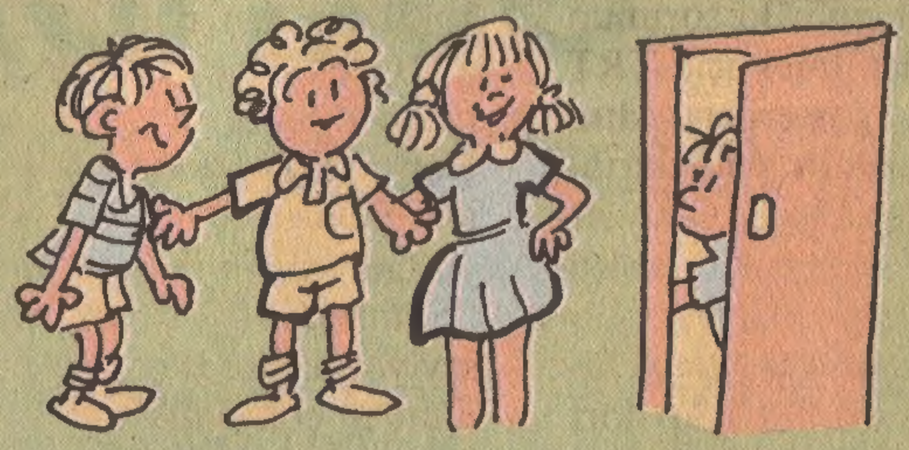

Bu oyunu evinizdeki genişçe bir odada oynayabilirsiniz. Oyuncu sayısı çok olabilir.

Oyunculardan biri odanın dışına çıkar. Odada kalan öbür oyuncular, dışarı çıkan ebenin bulması için gereken bir nesne belirlerler. Ebe sonra içeriye çağırılır. Arkadaşlarının tuttuğu nesneyi bulmaya çalışır. O, odanın içinde dolaşırken, öbür çocuklar, eğer ebe o nesneden uzaklaşıyorsa, "SOĞUK" diye bağırırlar. Ebe, o nesneye yaklaştıkça da "ILIK", çok yaklaştıkça, "ÇOK ILIK", nesnenin hemen yanına gelince de "SICAK" diye bağırışırlar.

Ebenin, o nesnenin adını söylemesi için üç hakkı vardır. Elbet, ebenin "SICAK" sözcüğü söylendikten sonra tahminler yapmasında yarar vardır. O zaman daha isabetli seçimler yapabilecektir.

Bu oyunda herkes sırayla ebe olabilir.

GÜLFİDAN

Yazan: MÜMTAZ ZEKİ TAŞKIN

Resimleyen: NİLÜFER DERİCİOĞLU

Gülfidan, yataktan istek-sizce kalktı. Güneş doğmuş, köyün en güzel sabahlarından biri başlamıştı. Çayırlar alabildiğine gövermiş, tüm ağaçlar yeşil yaprak bağlamış, bazı erkenci meyve ağaçları meyveye bile durmuşlardı.

Gülfidan, annesi evlerinin arkasındaki kümeste tavuklara, kazlara sabah yemlerini,sularını vermeye çabalarken, çıplak ayaklarıyla odadan çıktı ve sofaya doğru yürüdü. İyice neşesizdi, hatta tasalıydı denebilirdi: Yarınki matematik sınavını düşünüyordu hep. Gözde öğretmen bu kez kesin konuşmuştu:

— Bak Gülfidan, demişti. Bu sınav senin en son şansın. Bu kez de matematikten zayıf alırsan vallahi seni bütünlemeye bırakırım.

Gülfidan, "bütünleme" sözünü duyar duymaz sanki damarları çekilmiş, rengi uçmuş, benzi sararmıştı. Öteden beri çok korkardı "bütünleme"den... Onun için de son sınıfa gelinceye dek hiç bütünlemeye kalmamış, hep "doğrudan" geçmişti sınıflarını..

Hele bu yıl kesinlikle "doğrudan" geçmesi gerekiyordu. Çünkü babası onu kentteki yatılı okullardan birinin sınavına sokacaktı. Köyünden ayrılacaktı ama, olsundu, köy okulundan sonra geleceğini düşünmesi, daha yüksek okullarda okuması gerekiyordu. Ancak böylelikle babasının deyimiyle "Muallime hanım" olabilirdi. Gülfidan'ın yüreğinde yılların birikimi, babasının deyimiyle "Muallime hanım" olmak ideali yatıyordu.

"Ne kadar güzel öğretmen olabilmek!" diyordu. "Babam muallimesine kavuşacak, ben de öğretmenliğime.. Onun öğretmene "muallime" dediğine bakmayın siz. Eski kafalı değildir babam hiç. Ama onun zamanında öğretmenleri böyle çağırırlarmış. O da, biraz da geçmişe özlem duyarak öğretmene böyle diyordu: Muallime hanım. Birazcık geçmişe özlem, birazcık da bu eski terime duyduğu tepkiden.. Yoksa öğretmen sözcüğünü çok sever, sözcüğünü sevdiği kadar kendilerine de sevgi ve saygı duyardı babası Mevlut Ağa.."

Gülfidan, hep yarınki matematik sınavını düşünerek elini, yüzünü yıkadı. Yine matematik sınavını düşünürek kahvaltısını yaptı. Peynir yerine "Çarpmayı" yedi. Süt yerine "Bölme"yi yudumladı. Ekmek yerine "Çıkarma"yı lokma yaptı ağzına..

Defter ve kitaplarına yumulduğu bir sırada arkasında bir ses duydu:

— Merhaba Gülfidan, kolay gelsin, diyordu arkadaşı Pınar, erkencisin..

— Bu gece zor uyudum, gözüme uyku girmedi gibi Pınar'cığım

— Matematiği çok severim ben, biliyorsun.. Benim Orta'ya gitmeyeceğimi de biliyorsun..

— Oysa, baban seni de okutsa Pınar.. Beraberce yatılı sınavlarına girerdik.

—Babam, Nuh diyor, Peygamber demiyor Gülfi-

dan. Kaç kişi araya girdi, yapma etme, kızı okula yolla, diye.. Ama o "kız kısmısına bu kadar okumak yetişir" diyor da başka birşey demiyor.

— Eh, kimbilir, onun da kendisine göre düşünceleri vardır Allah bilir.. Babalar, çocukları için hep iyi şeyler düşünürler.. Ne diyelim.. Kısmet.. Artık biz dersimize bakalım.. Yarını kesinkes vermeliyim.. Bu mübarek ders de hiç aklıma girmiyor Pınar.. Her şeyi yuttum gibi geliyor, tahta başına geçince ya da sınav kâğıdı karşısında dilim ya da elim tutuluyor..

Pınar, arkadaşına moral vermek gereğini duyarak:

— Sana öyle geliyor Gülfidan'cığım, dedi. Göreceksin yarınki sınavı da vereceksin, yatılı okul sınavlarını da..

— Sen bana güç vermek istiyorsun ama Pınar'cığım.

İki kız, böyle konuşa konuşa matematik problemlerini çözdüler. Kitapta olmayan,öğretmenin verdiği notları tekrar tekrar gözden geçirerek akşama kadar çalıştılar. Öğle yemeğini Gülfidan'larda yedi Pınar..

Artık kuşluk vaktine doğruydu.. Gülfidan'ın annesi girdi içeriye.. Kızlar iyi çalışsın, diye eve girerek tıkırtı mıkırtı yapmamış, bahçede yeni uğraşlar bularak o saate kadar oyalanmıştı. Ama sonunda dayanamadı.:

— Hadi bakalım Gülfidan, Pınar hanımlar paydos, diye bağırdı. Yetişir gari.. Vallahi mangafa olacanız..

Şen bir kahkaha atarak söylemişti bu sözleri. Kızlar da vaktin geçtiğini o zaman farkettiler.

— Haydi artık, biraz da çayır, bayır zamanı.. Marş! Marş!.

Kızlar, evden fırladıkları zaman onları bekleyen arkadaşlarıyla karşılaştılar;

— Heyy!! Çıktılar, çıktılar.. Neredesiniz be çocuklar? diye bağrışan kızlı, oğlanlı kalabalığın arasına karıştılar.

Gülfidan'la Pınar, onları gerilerden izliyorlar ve konuşuyorlardı:

— Sen uğura inanır mısın? diye sordu Gülfidan.

— İnanırım elbet..

— Sözgelimi, nelerin uğuruna inanırsın?

— Ben kapıdan sağ ayağımla çıkarım, eve sağ ayağımla girerim.

— Bunlar uğur değil, boş inanç, dedi Gülfidan.. Ben örneğin mavi boncuğun uğur getirdiğine inanırım.. Annemlerden böyle gördüm.. Bir de çöreotu torbacığı dikerler elbiselerimin bilmediğim bir yerine..

— Ya kaplumbağa kabuğu asmalar kapı üstlerine..

— Ya çocuk patiği, eski püskü nallar?

— Ya..

Gülfidan, sözünü tamamlamadan gözüne bir şey takıldı. Pınar da aynı şeyi görmüştü. Beraberce atıldılar zavallı küçük böceğin üstüne. Kırmızı kanatlarının üstünde siyah noktaları olan sevimli bir uç-uç böceğiydi bu..

— İşte gerçek uğurböceği, diye bağırdı Gülfidan..

Kıpır kıpır, yeni yeşermeye başlayan baldıranotunun üstünde duruyordu. Tam tutmak için uzanmıştı ki, uçuverdi kırmızılı kara benekli böcek.. Kızlar, arkasından bakakaldılar. Öbür çocuklar kırlara yayılmışlar, çeşitli oyunlar oynuyorlardı. Baharın bitip artık hafif yaz sıcaklarının başladığı günlerdi. Dereye koşup paçalarını sıvayarak suya girenler de vardı.

Gülfidan'ın aklını, yarınki matematik sınavıyla uğurböceği kurcalıyordu hep:

—Onu tutarsam, yarınki sınavım için uğur olur Pınar, diye bağırdı. Ah onu bir elime geçirebilsem!.

●

Gülfidan, uğurböceği peşindeydi artık. Pınar'a pek belli etmemeye çalışıyordu ama, yarınki matematik sınavıyla uğurböceği arasında sihirli ve tılsımlı bir ilinti kurmuştu kafasında..

Akşama kadar bir böcek yakalayabilse..

Hava kararıyordu.. Pınar, annesinin merak ettiğini bildiğinden geriye dönmek istedi, ama Gülfidan'ı kandıramayınca yalnız gitti. Öteki çocukların da çoğu ya dönmüşler, ya da iyice uzaklaşmışlardı. Gülfidan, bir uğurböceği yakalamak arzusuyla yanıyor, farkında olmadan evinden gittikçe uzaklaşıyordu.

Çayırın sona erdiği, artık küçük yarların, küçük uçurumların başladığı "Değirmen Bayırı"na yaklaşıyordu ki, gözüne pırıl pırıl parlayan bir uğurböceği ilişiverdi.

— Hah, diye bağırdı.. İşte bir böcek.. Hem de çok güzel, çok büyük..

Tam üzerine atılıp tutmak üzereydi ki sevimli böcek kanatlarını açarak uçuverdi, biraz ötedeki yabanotunun üstüne.. Gülfidan da arkasından.. Uğurböceği uçtu, Gülfidan kovaladı. Gülfidan'ın aklında hep yarınki matematik sınavı Gülfidan'ın aklında hep yatılı okul sınavı.. Gülfidan'ın aklında hep uğurböceği.. Uğurun kaynağı.. Sınavlarının başarılı geçmesini sağlayacak sihirli, tılsımlı böcek.

Tekrar gördü böceği. Yine koştu. Yakaladı, avucuna aldı ama önündeki alçak çukuru farketmedi ve olanca hızıyla yuvarlandı içine.

●

Gülfidan'ı buldukları zaman ay çıkmıştı. Baygındı. Avucunu sımsıkı sıkıyordu. Avucunun içinde bir uğurböceği vardı, ölmemişti, kanatları biraz zedelenmişti, uçmaya hazırlanıyordu.

Ertesi günkü matematik sınavında öğretmeni Gülfidan'a takılıyor ve;

— Gözünaydın Gülfidan, matematik sınavını başarıyla verdin yavrum. Ama bu uğurböceği sayesinde değil, çalışkanlığın ve bilgin sayesinde gerçekleşti, diyordu. Kutlarım ve yeni sınavlarında da başarılar dilerim.

BİZİMALİ

YAZAN VE ÇİZEN MISTIK

ÜLKEMİZİN TOPRAKLARI ÇOK VERİMLİDİR.

NEREYE BİR TOHUM ATSAN, YA BİR AĞAÇ ÇIKAR, YA DA BİR ÇİÇEK...

ESKİDEN MUZ, HURMA GİBİ YEMİŞLERİ BAŞKA ÜLKELERDEN ALIRMIŞIZ...

EVET. DEDEM ÇOCUKKEN "MUZU HURMAYI BIRAK. KENDİ YEMİŞİNİ YE!" DİYE ŞARKI SÖYLERLERMİŞ

CUMHURİYET YÖNETİMİ MUZ VE HURMA AĞAÇLARI YETİŞTİRİNCE, ONLAR DA YERLİ YEMİŞLERİMİZDEN OLMUŞ, SONRA KENDİ ÇAYIMIZI ÜRETMİŞİZ. ŞİMDİ DE KAHVE AĞAÇLARI YETİŞTİRMEYE BAŞLADIK.

GÜZEL YURDUM, NE İSTESEK FIŞKIRIYOR TOPRAKLARINDAN.

BUNLAR TARIMSAL ZENGİNLİKLERİMİZ, BİR DE YERALTINI DÜŞÜN.

OH. EVET KÖMÜR DEMİR KROM...

SAYMAKLA BİTMEZ.

AMA BAŞKA ZENGİNLİKLER DE VAR YER ALTINDA...

NE OLABİLİR ACABA?

YÜZLERCE, BİNLERCE YIL ÖNCE YER ÜSTÜNDE OLANLAR.

BİLMECE SORAR GİBİ KONUŞUYORSUN!

TARİHİ ZENGİNLİK_LERİMİZ. HER KAZDIĞIN YERDEN BİR GÖMÜ ÇIKABİLİR.

O ZAMAN BİZ DE ZENGİN OLURUZ DEĞİL Mİ?

BENCE GERÇEK ZENGİNLİK, İŞLENMİŞ VERİMLİ, TEMİZ BİR DOĞA_DIR.

HAYDİ DÜŞ KURMAYI BIRAKIP TOPRAĞI İŞLEYELİM.

AH! KÜREK GİTMİYOR, BİR TAŞA TAKILDI!

İNATÇI TAŞ... SENİ PARÇALAYACAĞIM!

ALİCİĞİM, DUR!

ÖFKEYLE KALKAN, ZARARLA OTURURMUŞ. YA O TAŞ TARİHİ BİR YAPITIN PARÇASIYSA!

HAKLISIN. DİKKATLE KENARINI KAZIP, BAKAYIM NEYMİŞ?

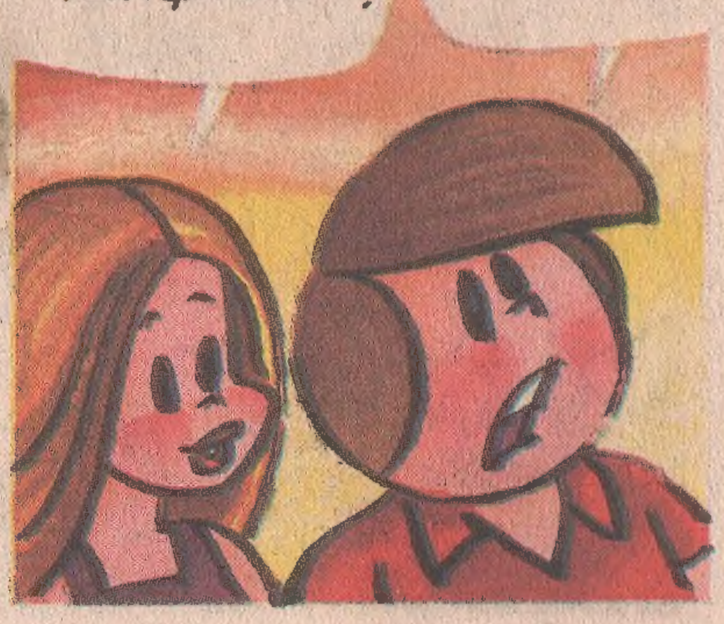

EVET, PELİN. KOCAMAN BİR HEYKEL BU!

ŞİMDİ NE YAPACAĞIZ?

ÇİÇEĞİMİZİ BİRAZ ÖTEYE DİKECEĞİZ!

AAA! BURADA DA BİR ŞEY VAR.

BAK BİR KÜP!

HA GAYRET! KALDIRALIM ŞUNU!

ÇOK AĞIR, KİM BİLİR İÇİ NEYLE DOLU!

KAPAĞI AÇINCA ANLARIZ!

AMANIN... ALTIN BUNLAR!

ZENGİN OLDUK ALİCİĞİM. ZENGİN OLDUK!

HAYIR PELİN, BUNLAR BİZİM DEĞİL.

NEDEN AMA, BİZ BULDUK!

YOLDA PARA BULSAN HEMEN CEBİNE Mİ ATARSIN?

HAYIR. SAHİBİNİ ARARIM!

AMA BUNLARIN SAHİBİ OLAMAZ. YÜZLERCE YIL ÖNCE ÖLMÜŞTÜR.

PELİNCİĞİM, TARİHİ DEĞERLERİN SAHİBİ MİLLETTİR. YANİ SEN BEN, ÜLKEMİZDE YAŞAYAN HERKES!

DEMEK HEPİMİZ BÖLÜŞECEĞİZ.

BU GİBİ ZENGİNLİKLER BÖLÜŞÜLMEZ. MİLLETÇE KORUNUR. ŞİMDİ ÇOK ÖNEMLİ BİR BORCUMUZ VAR!

3

NE? BİR KÜP ALTIN BULUYORUZ. ÜSTE DE BORÇLANIYORUZ. HAKSIZLIK BU!

AMA ÖDEMESİ KOLAY BİR BORÇ

NASIL ANLAMADIM?

BÖYLE BİR OLAYI YETKİLİLERE BİLDİRMEK HEM GÖREVİMİZ, HEM DE BORÇUMUZDUR. HAYDİ GEL GÖREVİMİZİ YAPALIM.

SİZİ KUTLARIM ÇOCUKLAR. ÇOK ÖNEMLİ BİR TARİHİ ŞEHİR BULDUNUZ. BÜYÜK ÖDÜL ALACAKSINIZ.

AMA ÇİÇEĞİMİZİ NEREYE DİKECEĞİZ?

ŞİMDİLİK ŞU SAKSIYA DİKELİM.

İSTER MİSİN BİR SAKSILIK TOPRAKTAN DA TARİHİ ESER ÇIKSIN.

BAK PELİN BAK. DEDİĞİN OLDU BİLE.

EVLER

İnsanlar yaşadıkları mağaralardan dışarıya çıktıkları günden bu yana bir ev yapımcısı olmuştur. Önceleri ailesini yerleştireceği bir dam yapmış, daha sonra bunları, tanrılarını yüceltmek için yaptığı tapınaklar, kendilerini korumak için kurduğu şatolar izlemiştir. Günümüzde artık çağdaş mimarlığın verdiği olanaklarla insana hayranlık veren binalar yapılabilmektedir.

Evler bir yuva ve eşyaların yerleştirildiği bir yer olduğu gibi insanları da rüzgâr ve fırtınalardan korur. Sıcak bölgelerde evler serin olacak, soğuk yerlerdeyse yağmur ve soğuktan koruyacak biçimde yapılır. Evlerin yapımında çok çeşitli malzeme kullanılır ve dünyamızda hemen hemen insanlar kadar çeşitli türde ev bulunmaktadır.

İlk günlerdeki evler insanları yabanî hayvanlardan ve düşman kabilerden korumaktaydı. Mağaralar, giriş yerleri kolaylıkla korunabildiği ve içerilere doğru gidildikçe ısı her zaman ılımlı olduğu için kullanılıyordu. İlk insanlar, göllerde direkler üzerinde yerleştirdikleri evler de kurmuşlar, böylece yabanî hayvanların gelmesini önlemişlerdir.

Geçmiş dönemlerde insanlar, geçinmek için kazançlarını, evlerinde yaptıkları çalışmalarla sağlıyorlardı. Çiftçiler, kendilerine süt, yumurta ya da et sağlayan hayvanlarla birlikte aynı evde yaşıyorlardı. Hollanda'nın bazı kentleriyle Venedik ve Hong Kong'da ev olarak kullanılan tekneler ya da kanallarda yapılmış evler vardır. Bazı insanlar, geçimlerini sağlamak için bu sularda çalışır, alışveriş ederler.

Kentlerin çoğunda dükkân ya da bürolar, evlerin birinci katındadır. Bu evlerin oturma odaları ikinci katta, yatak odaları da üçüncü katta bulunur. Eski Romalılara kadar dayanan böyle bir yaşama yöntemi (artık insanların çoğu çalışmak için evlerinden başka yerlere gidiyorlarsa da) günümüzde de sürmektedir.

Tarih öncesi mağara adamları evler yapmamışlar, sadece kendilerince uygun gördükleri, örneğin iyi bir avlanma yerine yakın olan mağaraları seçmişler ve çok az sayıdaki eşyalarıyla birlikte buralara yerleşmişlerdir.

Modern ev yapımında genel eğilim, çoğunlukla betonun kullanıldığı ve katların yer aldığı bloklar halinde apartmanlar yapmaktır.

Çok kalabalık görünümüyle Hong Kong limanı. Nüfusun çoğu, çok yüksek apartmanlarda, sade yapılmış katlarda oturmaktadır. Yine insanların birçoğu, resimde görüldüğü gibi bir ev olarak kullanılan ve "junk" (cank) denilen teknelerde yaşamaktadır.

Dünyanın birçok yerinde insanlar günümüzde de göçebe olarak yaşamaktadır. Bunların evlerinin, İsrail'de Necef çölünde görülen Bedevî çadırları gibi çabuk kurulup, çabuk sökülebilen türden olması gerekmektedir.

EVDEN YÖNETİM

Bir zamanlar, işleri yöneticilik olan zengin ve güçlü kişiler, işlerini evlerinden yönetiyorlardı. Bu kişiler, yönettikleri ve korumaları altında bulundurdukları insanların, düşmanların bir saldırısı durumunda sığınabilecekleri taştan sağlam ve büyük binalar yapmışlardı. Bunlar şatolardı. Fakir insanlar, kolayca yıkılabilecek ya da yakılacak biçimde ağıl benzeri küçük kulübe gibi yerlerde yaşıyorlardı.

ŞATODAN SARAYA

Ortaçağlardan sonra düzenin yasalarla sağlanması üzerine yöneticiler, şatolarını saraylara dönüştürdüler. Kralların ve prenslerin ülkelerini yönettikleri, bürolarının bulunduğu ve kendilerine hizmet eden insanların yaşadığı saraylar bir kale değildi. Bu saraylar konak gibi görkemli evlerden çoğu günümüzde de Avrupa'da ayakta durmaktadır. İlk ve güzel saraylardan biri İtalya'da Dük Urbino tarafından yaptırılmıştır. Fransa Kralı XIV'üncü Louis birçok saray yaptırmıştır ve bunlardan en büyüğü, Paris yakınlarında küçük bir kent kadar olan Versailles (Versay) sarayıdır.

Günümüzde de hükümet başkanları özel binalarda oturmaktadır. İngiltere Başbakanı ülkesini Londra'da 10 Downing Street'teki evden yönetmektedir. Birleşik Amerika Başkanı, Washington D.C.'deki Beyaz Saray'da hem oturmakta, hem de görev yapmaktadır. İnsanların çoğu ise evlerinde sadece dinlenmek ve uyumak için yaşamaktadır.

Bazı Yapı Terimleri

Hatıl: Bir zemin ya da duvarı tutmak için en azından iki sütun üzerine yerleştirilmiş, direkten yatay destek.

Tuğla İşi: Doğal taş yerine kullanılan ve eşit boylarda düzgün biçimlerin verildiği bloklarla yapılan duvar. Tuğla denilen bu bloklar, kilin yeterli ısıda fırınlanmasıyla yapılır.

Sütun: Bir zemin ya da damı tutmak için dikey olarak kullanılan destek.

Harç: Tuğlaların ve taşların birbirine tutturulmasında kullanılan kum, çimento ve su karışımı. Bu harç bir süre sonra sertleşerek sağlam bir durum alır.

Duvarcılık: Yontularak biçim verilmiş doğal taşların düzenli olarak birbirine eklenmesiyle duvar yapma işi.

Taban Kirişi: Çok kez demir ya da çelikten olan ve bir yapının iskeletine ya da bir köprüye destek sağlayan kiriş.

Ağaç İskelet: Bir evin kalın kiriş ve dikmelerden oluşan iskeleti. Dış duvarlar, tuğlaların kullanılmasıyla bu iskelet üzerine örülür.

Genel Bilgi Testleri

Hazırlayanlar: AYSEL ALTINKAYNAK • HİKMET ALTINKAYNAK

"Bugün hayatımın en acı, en dertli günü oldu. Sabahleyin öğrencilerim bana acıklı bir haber getirdiler. Dün gece, Munise bir kabahat yapmış. Ablası, odunla dövmek için üstüne yürümüş... Çocuk, odanın alçak penceresinden kendini bahçeye atmış... Fakat saatler geçtiği halde, çocuk görünmemiş. Köy delikanlıları, ellerinde yanar çıralarla sokaklara dökülmüşler. Bir türlü nereye gittiğini anlamak mümkün olmamış.

Akşama kadar her yeri aradılar. Munise bulunamamıştı.

Nefesim tıkanmış, başım ateşler içinde, gece, erken yatağıma girdim. Dışarıda fırtına gittikçe artıyordu.

Ne kadar bir zaman geçti bilmiyorum. Kapıya vuruyorlar gibi bir ses işitmeye başladım. Yatağımdan doğrularak kulak verdim. Gecenin içinden boğuk bir insan iniltisi işitir gibi oldum. Hemen yatağımdan fırladım."

Reşat Nuri GÜNTEKİN

1 **Yukarıdaki parçayı anlatan kimdir?**
A) Bir köy delikanlısı
B) Bir öğretmen
C) Herhangi bir kişi
D) Munise

2 **Parçada söz konusu olan çocuğun kabahati nedir?**
A) Ablasını dövmek için üzerine yürümek
B) Pencereden kendisini dışarı atmak
C) Belli değil
D) Acıklı bir haber getirmek

3 **Gece hava nasılmış?**
A) Pırıl pırılmış
B) Yağmurlu bir geceymiş
C) Yaz gecesiymiş
D) Fırtınası artan bir geceymiş.

4 **Kapıya vuruyorlar gibi ses işitmesinin nedeni nedir ?**
A) Sabahın olması
B) Akşamın olması
C) Munise'nin her an bulunup getirileceğinin umulması
D) Rüzgârın kapıyı ikide bir vuruluyormuş gibi sarsması.

5 **Yazarı yatağından fırlatan olay nedir?**
A) Munise'nin kayboluşu haberini duyması
B) Bir insan sesi işitir gibi olması
C) Munise'nin bulunuşu haberini alması
D) Yangın çıkması.

6 **Dört basamaklı onlar basamağı 5 olan en büyük sayı ile, iki basamaklı birler basamağı 1 olan en büyük sayının farkı kaçtır?**
A) 9868 B) 7659 C) 9965 D) 8987

7 **5, 7, 9 rakamlarıyla kaç tane farklı sayı yazılabilir?**
A) 9 B) 6 C) 12 D) 16

8 **K = [x, y, 1,3,5,z] kümesinin öz alt küme sayısı kaçtır?**
A) 29 B) 95 C) 63 D) 48

9 **Beş elemanlı bir kümenin alt küme sayısı kaçtır?**
A) 54 B) 32 C) 41 D) 76

10 **En uzun kıyımız hangisidir?**
A) Akdeniz kıyıları
B) Karadeniz kıyıları
C) Marmara kıyıları
D) Ege Denizi kıyıları

11 **Elektrik üretiminde önde gelen Balkan ülkesi hangisidir?**
A) Bulgaristan B) Romanya
C) Yugoslavya D) Yunanistan

12 **Koyun cinslerinden olan "Dağlıç" daha çok nerede yetişir?**
A) Burdur B) Konya C) Bitlis D) Bursa

13 **Bir petrol yatağında en üstte bulunan madde hangisidir?**
A) Karbon B) Su
C) Doğal gazlar D) Asfalt

14 **B grubu kendinden başka hangi gruba kan verebilir?**
A) 0 B) Veremez C) AB D) A

(Yanıtlar 30. sayfada)

Ünlü Kişiler

Enrico Caruso

Dünyanın, İtalyan asıllı ünlü tenoru Enrico Caruso 25 Şubat 1873'te Napoli'de doğdu. Babası bir çilingirdi ve ailesinin geçimi ise oldukça dardı. Henüz küçük yaşlardayken kilise korosunda şarkılar söylemeye başladı. Sesinin güzelliği dikkatleri çekmişti. Babası müziğe karşı büyük ilgi duyuyordu. Bu bakımdan, parasal olanağı yeterli olmamasına karşın, oğlunun sesini değerlendirmekten geri kalmadı ve ona özel müzik dersleri aldırttı. Kendisinde çok büyük bir ses yeteneği gören öğretmenleri, onu operaya göre çalıştırmayı ön planda tuttular.

İlk kez sahneye 1894'te gezici bir tiyatro topluluğunda çıktı. Daha sonra Milano'ya gitti ve orada ünlü "La Scala" operasına girmeyi başardı. "La Boheme" operasında çıktığı Marcello rolüyle büyük bir alkış topladı. Bunları 1902'de Monte Carlo, sonra Londra ve New York'taki başarıları izledi. New York Metropolitan Operası'ndaki çalışmalarını sürdürdüğü sırada Amerika'ya yerleşti. Çıktığı turnelerde Paris, Londra, Roma, Berlin, Moskova, Buenos Aires gibi dünyanın büyük kentlerindeki operalarda şarkılar söyledi.

1920 yılı Noel'inde New York'taki bir temsili sırasında hastalandı. Rolünü, rahatsızlığını belli etmemeye çalışarak tamamladı. Perde kapandığı zaman boğazından kan geldiği görüldü. Daha önce de sahnedeki heyecanını yenmek düşüncesiyle aşırı ölçüde sigara ve içki içmiş ve bunun sonunda kısılan sesini istediği gibi kullanamamıştı. İkinci kez hastalanması üzerine doktorlar boğazından ameliyat edilmesini önerdiler. Ne var ki, sesini tamamen yitirir endişesiyle buna rıza göstermedi. İsteği üzerine Napoli'ye döndü. Bir gün doktorun sterilize* edilmemiş âletle muayenesi sonucu boğazındaki iltihap büyüdü ve sesi kısıldı. Bütün dünyada sesinin tatlılığı ve gürlüğü ile herkesin sevgisini kazanan tenor Enrico Caruso 2 Ağustos 1921'de Napoli'de öldü.

* *Mikroplardan arındırılmış.*

Sanatı

Yüzyılımızın en büyük tenoru sayılan Enrico Caruso'nun sesi, plaklara da çok iyi gidiyordu. Bu bakımdan plakları bütün dünyada aranır olmuş, satış rekorları kırmıştı. 1910 yılında doldurduğu "O Paradiso"daki aryası, opera sanatının değerli bir örneği olarak kabul edilir. İtalyan ve Fransız opera yapıtlarını seslendirmekle birlikte söylediği halk şarkıları da ilgiyle izleniyordu.*

Bir opera sanatçısının sahip olması gereken ve hepsi de kendisinde bulunan nitelikleri şöyle sıralanmaktaydı: "Büyük bir göğüs, büyük bir ağız, yüzde doksan hafza, yüzde on zekâ, ara verilmeyen güçlü bir çalışma ve müziği içten duyabilme"

Sahneye ilk çıktığı günlerde bir gün kendisini dinleyen ünlü orkestra yöneticisi Arturo Toscanini şöyle söylemişti: "Napolili bu genç, şarkı söylemekteki bu başarısını sürdürebilirse, emin olun ki, çok yakında dünya ondan söz etmeye başlayacaktır."

* *Operalarda bir sanatçının solist olarak orkestra eşliğinde söylediği şarkı.*

Özellikleri

- İlk düşüncesi bir makine mühendisi olmaktı. Ne var ki, sesinin güzelliği onu bir opera sanatçısı olmaya yöneltti.
- Amerika'da 1919'da Dorothy Benjamin adında bir kızla evlendi.
- Sesini her tona göre ayarlayabilen bir güce sahipti.
- Ölümü üzerine zamanın İtalya Kralı Vittorio Emanuel, onun için görkemli bir tören yapılmasını istedi ve onbinlerce kişinin katıldığı bu törenle toprağa verildi.

BİLGİSAYAR

Türkçesi: NEYLAN ETİMAN

(c) Usborne Publishing/ONK Ajans Ltd. Şti.

Büyük bir bilgisayar, veri bankalarında aradığı en küçük bilgiyi birkaç saniye içinde bulabilir. Yüzlerce kilometre uzaktaki bir bilgisayarı arayıp ondan kendi bilgisayarınıza, hattâ televizyonunuza bilgi almak olanağı artık vardır. Bu sayımızda, bilgisayarları birbirine bağlama yollarını, bir veri bankasındaki verilerin nasıl kullanıldığını ve nasıl kötüye kullanılabileceğini göreceğiz.

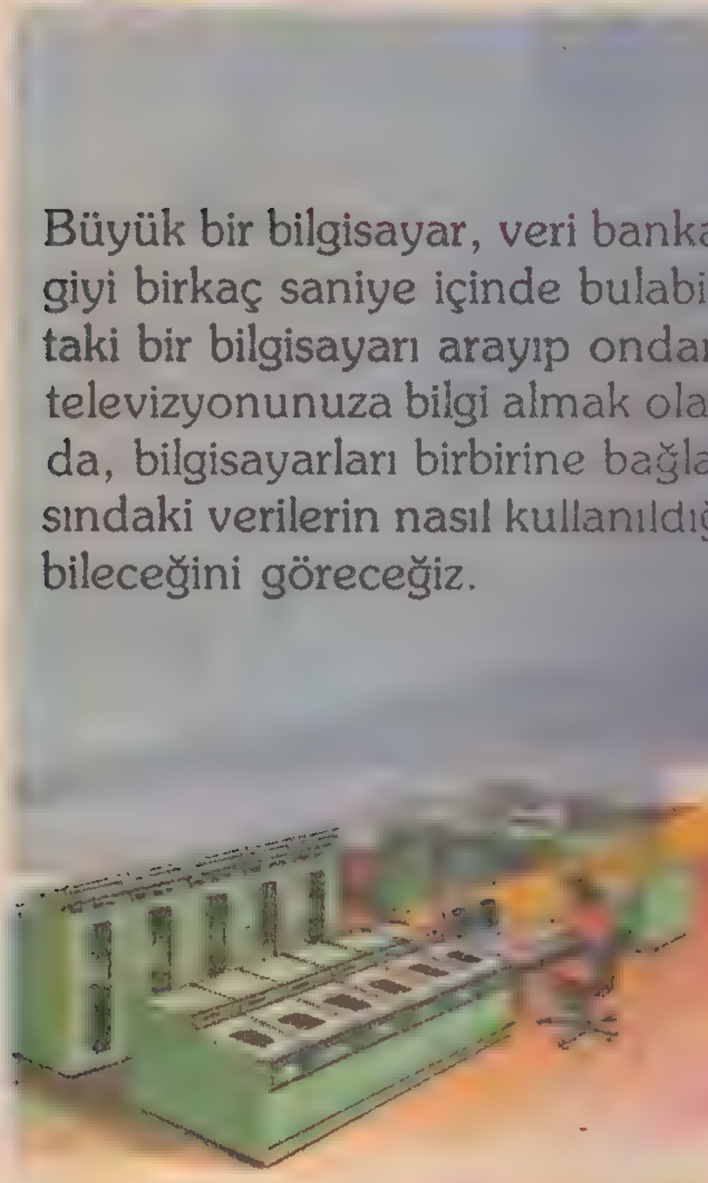

Veri bankasındaki bilgiler, programlar ve sonuçları, bir bilgisayardan diğerine uydu aracılığıyla yollanabilir. Bilgisayarın sinyalleri, uyduya odaklanan yüksek frekanslı radyo dalgalarına çevrilerek yollanır, oradan bilgiyi almak isteyen bilgisayara yansıtılır ve tekrar bilgisayar sinyallerine dönüştürülür. Veriler ayrıca bir bilgisayardan diğerine telefon kabloları ile de yollanabilir.

BİR BİLGİSAYARI PAYLAŞMA

Büyük bir bilgisayar, birçok kişi tarafından aynı anda kullanılabilir. Aslında bilgisayar herkesin bilgisini ayrı ayrı işler, ama birinden diğerine geçişi o kadar hızlıdır ki kimse gecikmeyi farkedemez. Bu şekilde birçok kimse büyük bir bilgisayarın pahalı kaynaklarını ve veri bankasını paylaşabilir. Bunlar, bilgisayara direkt kablolarla, telefon kablolarıyla, hattâ uydularla bağlanırlar. Her kullanıcının bir "kullanıcı numarası" ve bilgisayarı kullanma hakkını veren bir şifresi vardır.

VERİ BANKALARI

Bir bilgisayarın, veri bankasındaki sonsuz bilgi içinden bizim istediklerimizi seçerek bize göndermesi, bilim ve tıp alanındaki araştırmalar açısından çok büyük yararlar sağlar. Örneğin doktorların tüm hastalıkları ve bunların belirtilerini içeren bir veri bankası olsaydı, bir hastalığın teşhisinin yapılması çok daha kolay olurdu. Ancak, insanlar veri bankalarında yine insanlar hakkında tutulan kişisel bilgilerle ilgileniyorlar. Bu bilgiler yanlış ellere geçerse insanlığa çok zararlı olabilir. Bazı ülkelerde veri bankalarının kullanımını kontrol eden yasalar vardır ve herkese kendi hakkındaki bilgileri kontrol etme iznini verir.

Bilgi Kullanımı

BİLGİSAYAR TERMİNALİ OLARAK TELEVİZYONLAR

Yakın gelecekte televizyonlarımız programları seyretmekten başka birçok amaçla daha kullanılabilecek. Şimdi bile bir televizyon, bir ev bilgisayarının ekranı olarak ya da bilgisayar oyunları için kullanılabiliyor. Televizyon ile bir bilgisayardan bilgi almak da mümkün. Burada, televizyonun bilgisayardan bilgi almasının iki yolunu göreceksiniz.

İki sistemde de, haberler, spor, hava durumu, ekonomik bilgiler gibi birçok konuda bilgisayardan alınan ekranlar dolusu bilgi gösterilir. Ayrıca oyunlar, bilmeceler, tarifeler de bunlara dahildir.

Bilgiler, bilgisayardan normal televizyon sinyalleri şeklinde yollanır ve televizyon santeni tarafından alınır. Bu sisteme "eletext" adı verilir. Televizyonun, bilgisayar sinyallerini almak üzere aydınlanmış olması gerekir.

İki sistemde de istediğimiz bilgiyi bu el büyüklüğündeki araç ile seçebilirsiniz.

Videotex sinyalleri modem adı verilen bir aygıt tarafından televizyonun anlayacağı şekle dönüştürülür.

Bilgi, büyük bir bilgisayarda tutulur. Her biri bir bilgisayara sahip olan birçok şirket, teletext ve videotex aracılığıyla bu bilgisayara bilgileri ulaştırır.

Videotex adı verilen bir başka sistem, büyük bilgisayardan bilgileri telefon kabloları aracılığıyla gönderir. Telefonun burada hiç bir rolü yoktur.

BİLGİSAYAR SUÇLARI

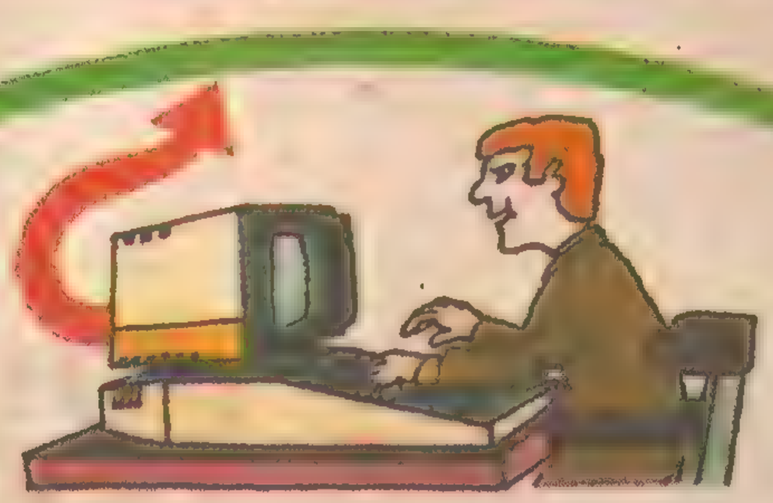

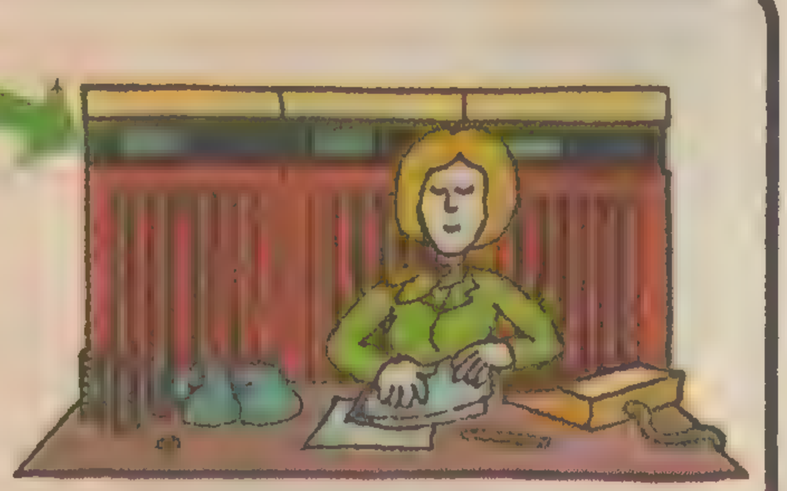

Bugün bilgisayarlar arasında gidip gelen mal sevkiyatları ödeme istekleri gibi birçok bilgi, yeni bir suç türünün ortaya çıkmasına neden oldu. İnsanlar, bilgisayar mesajlarına girerek bilgileri değiştirebileceklerini keşfettiler. Bunu önlemek için bilgisayarlar yalnızca belli kodlar ve şifreler aldıklarında yeni komutları kabul etmek üzere programlanıyorlar. Buna rağmen bilgisayar suçluları yanlış mesajları yollamanın yolunu buluyorlar.

Kısa zaman önce, Amerika Birleşik Devletleri'nde birkaç çocuk bilgisayar parçaları satan bir firmanın bilgisayarına girmeyi başardılar. Bilgisayara, kendi bilgisayarlarını yapana kadar parçaları kendilerine yollaması için komut verdiler, ancak yakalanmaktan kurtulamadılar.

DENEKTAŞI

1 Karahanlı prenslerden Kaşgarlı Mahmut'un Araplara Türkçeyi öğretmek için 1072-1074 yıllarında yazdığı, 7500 Türkçe sözcüğün bulunduğu sözlüğün adını biliyor musunuz?

2 Osmanlı Devleti Kırım savaşından sonra dış ülkelerden borç almaya başlamıştır. Özellikle Abdülaziz zamanında çok borç alındı. Alınan borçların büyük bölümü lüks harcamalara ve saray yapımına gitti. Malî durum düzelmedi ve borç alınan ülkeler alacaklarını kurtarmak için, Osmanlı Devletine Maliye Bakanlığı dışında bağımsız bir idare kurdurdular (1881). Bu idarenin adını bilin bakalım.

3 Size Heybeliada'da yaşamış bir yazarımızdan söz ediyoruz.Yazarımız 1864'de İstanbul'da doğdu. Yaşamını kalemiyle kazandı hep. Yapıtlarında toplumsal sorunları, batıl inançları, yüzeysel batılılaşmayı konu edindi. En önemli yapıtları "Şıpsevdi", "Gulyabani", "Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç"tır. Yazarımızı 1944 yılında yitirdik. Kimdir bu ünlü yazarımız?

4 Ege bölgesinde, Küçükmenderes ovasının batı yanında bir liman kentidir. Şimdi bir açıkhava müzesine dönüşmüştür. İyon kentlerinin en ünlüsü olarak bilinir. Başlıca kalıntılar, Artemis tapınağı, Artemis heykeli, büyük tiyatro, agora, kütüphane, Hadrianus tapınağı ve St. Jean kilisesidir. Bu ünlü antik kentin adını biliyor musunuz?

5 İstanbul'da ünlü bir kuledir. Kule, 16. yüzyılda Kasımpaşa tersanelerinde çalıştırılan savaş tutsağı hıristiyanlara barınak oldu. Ünlü Hezarfen Ahmet Çelebi 17. yüzyılda İstanbul halkının gözleri önünde, kollarına kanat takarak bu kuleden Üsküdar'a uçtu. Kule, 18. yüzyılda yangınları haber vermek için kullanıldı. İki kez yandı ve onarıldı. En son 1967 yılında restore edilerek halka açıldı. Bu ünlü kulenin adını bilin bakalım.

6 1866-1945 yılları arasında yaşadı. Serveti Fünun akımı içinde yer almıştır. Romanlarında yaşadığı çevrenin özellikleri dolayısıyla daha çok varlıklı kişilerin hayatlarını ve sorunlarını konu edindi. Başlıca romanları "Mai ve Siyah", "Aşk-ı Memnu", "Kırık Hayatlar"dır. Bu yazarımızı tanıyın.

7 1843-1910 yıllarında yaşamış olan ünlü Alman doktorudur. Verem mikrobunu ve daha sonra kolera mikrobunu buldu. 1905'de Nobel Tıp Ödülünü kazandı. Kimdir bu ünlü bilim adamı?

8 Geçmişte yaşadığı kabul edilen efsane kahramanı bir hekimdir. Ömrünün yedi kartal ömrü kadar olduğu, beslediği yedi kartaldan sonuncusu ölünce, kendisinin de öldüğü söylenir. Daha çok hekim, hekimliğin atası, her derde çare bulan, yalnız ölüme çare bulamayan bir bilgin olarak tanınır. Bu efsanevi hekimin adını bilin bakalım.

9 Marmara bölgesinin güney bölümünde Bursa'dan Gönen'e kadar uzanan, kimi yerde eşiğimsi ve tepelik alanlarla bölünen çukurdaki iki gölden biri. Derinliği az olan bir tatlısu gölüdür. Göle dökülen en büyük akarsu Koçaçay'dır; ayağı Susurluk çayına karışır. Kuş Cenneti, gölün kuzeydoğu köşesindedir. Bu gölümüzün adını bilin.

(Yanıtlar 30. sayfada)

Önemli Günler ve Haftalar

EYLÜL

Güzel tatil günleri bitti. Okullar açıldı. Ve çalışma enerjisi dolu olarak derslere yeniden başlıyoruz. Bu ayın eğitici etkinlikleri şunlar:

İLKÖĞRETİM HAFTASI
(Üçüncü hafta)

Okuryazar olmak uygarlığın, çağdaş olmanın önemli bir göstergesidir. Bu nedenle çağdaş devletlerin anayasalarında bu konuya önem veren maddeler yer alır. Bizim anayasamızda da vardır. "İlköğretim, kız ve erkek herkes için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır." hükmü bulunmaktadır. Bu duruma göre, ilköğrenim görmek hem anayasal bir zorunluluk, hem de anayasal bir haktır.

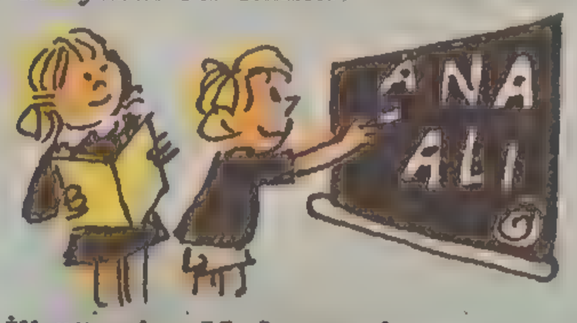

İlköğretim Haftası, okuma yazmanın önemini anlatmak, kavratmak için kutlanır. Bunun için de konuşma, yazı, şiir, resim, broşür,afiş, gösteri, film, sergi, temsil, halk oyunları, rontlar ve benzeri yollardan yararlanılır. İlköğretimin, okuma yazmanın önemi olduğu kadar, bu haftayı önemle kutlamanın da yararları yadsınamaz.

222 sayılı, 5 Ocak 1961 tarihinde yürürlüğe giren "İlköğretim ve Eğitim Yasası ile ilköğretim çağdaş bir yasaya kavuşturulmuştur. Böylece ilköğretimin insan yaşamındaki önemi somut olarak ortaya çıkmıştır.

DİL BAYRAMI
(26 Eylül)

Harf devriminin kısa zamanda olumlu sonuçlar vermesinden sonra Atatürk, Türk dilini araştırmak ve Türkçeyi Osmanlıcanın etkisinden kurtarmak, dilde bağımsızlık savaşını kazanmak için Türk Dil Kurumu'nu kurdu. Yine bu amaçla Dolmabahçe Sarayında bakanlar, milletvekilleri, üniversite öğretim üyeleri, öğretmenler, yazarlar, dilsever ve halk temsilcilerinin katıldığı bir Dil Kurultayı topladı. Bu kurultayın toplanışıyla birlikte DİL BAYRAMI adının verilmesi önerisi de benimsendi. O gün bu gündür 26 Eylül, 1932'den beri, yani 55 yıldır Dil Bayramı kutlanmaktadır.

SPOR

Nurhan Aydın

Ünlü Türk Güreşçileri

Mustafa Dağıstanlı

Hüseyin Akbaş

HÜSEYİN AKBAŞ

Ülkemizde en çok Dünya Şampiyonluğu kazanmasına rağmen Olimpiyat Oyunlarında hiç altın madalya alamayan şanssız bir güreşçimizdir. 1933 yılında Tokat'ın Almus ilçesine bağlı Muhat köyünde doğmuştur. Karakucak ile başladığı güreş yaşamını Ankara'ya geldikten sonra daha olumlu bir şekilde sürdürmüş ve 1953 yılında milli takıma girmiştir. 1954, 1957, 1958, 1959 ve 1962 yıllarında Dünya Şampiyonu, 1956 ve 1958 Dünya Kupası birincisi olmuştur. Olimpiyat Oyunlarında ise 1956'da bronz, 1964'de ise gümüş madalya kazanmıştır.

MUSTAFA DAĞISTANLI

Serbest stil güreşin dünya krallarından biri olarak anılan Mustafa Dağıstanlı iki olimpiyat, üç dünya, bir kez de Dünya Kupası şampiyonluğunu kazanan sayılı güreşçilerimizden biridir. 1932 yılında Samsun'un Çarşamba ilçesine bağlı Balafır köyünde doğmuştur. Güreşe karakucak ile başlamış, Kasımpaşa'da bahriye eri olarak vatani görevini yaparken İstanbul'da mindere çıkmıştır. 1951 yılında İstanbul birincisi olan Dağıstanlı, 1952 yılında milli mayoyu giymiştir. Mustafa Dağıstanlı, 1953, 1957, 1959 yıllarında dünya şampiyonu, 1958 yılında dünya ikincisi, 1956 ve 1960 yılları olimpiyat şampiyonu, 1955 Akdeniz Oyunları ve 1960 Balkan birincisi, 1956 Dünya Kupası şampiyonu olmuştur. Güreşi bıraktıktan sonra otobüs işlemeciliği yapan Dağıstanlı bir dönem de milletvekili olarak görev yapmıştır.

Mini Ansiklopedi

Çevremizdeki Sisi Niçin Göremeyiz?

Bulutların arasında gezinmek istediniz mi hiç? Sisli bir gecede sokakta gezinirken de aynı şey olmaktadır. Sis, çok küçük su damlacıklarından meydana gelmiştir. Havada asılı duran bu su damlacıkları üzerine toz parçacıkları yapışırlar. Bu yüzden de sis grimsi bir renk alır.

Sisin içinden geçen ışınlar bu su damlacıklarına çarparlar. Işınların birçoğu bu nedenle yollarını değiştirirler ve dağılırlar. Işık dağılınca, gözümüze daha az ışık ulaşmış olur. Böylece sisteki nesneleri görebilmemiz zorlaşır.

Sisin içindeyken çevremizi görmek oldukça kolaydır. Çünkü baktığımız nesneyle bizim aramızdaki su damlacıklarının sayısı çok fazla değildir. Işığın çoğu gözümüze ulaşır.

Oysa, uzakta bulunan sisin daha yoğun olmamasına karşın, oradan gelen ışık gözümüze ulaşana dek daha uzun bir mesafe gitmek zorundadır. Yani arada daha çok su damlacığı bulunmaktadır. Bu yüzden uzaktaki sis çok daha yoğun görünür bizlere.

Işığın Hızı Ne Kadardır?

Fırtınalı bir havada, şimşek de, gök gürültüsü de havada ilerlerler. İkisi de aynı zamanda başlamıştır, ama size ilk ulaşan hep şimşek olur. Çünkü ışık dalgaları, ses dalgalarından çok daha hızlı yol alırlar.

Gerçekten de ışık saniyede 300.000 kilometre gibi şaşırtıcı bir hızla gider. Eğer bu süratle yol alan bir rokete binerseniz, bir saniyede dünyanın çevresini yedi kezden fazla dolaşmış olursunuz!.

Işığın hızını bilen bilim adamları uzayın derinliklerini kolayca ölçebilirler. Onlar, ışığın bir yılda gidebileceği mesafeye bir ışık yılı adını verirler. Bir ışık yılı (9500 × 1.000.000 × 1.000.000) kilometre eder. Güneşin yakınlarında Proxima Centauri adlı bir yıldız vardır. Bu yıldız 4,3 ışık yılı uzaklığındadır. Yani: 4.052.105.600.000.000 kilometre uzaklıkta!..

buluşların öyküleri

NİYAZİ YOLTAŞ

DÜRBÜN VE TELESKOP

YIL 1608... HOLLANDALI GÖZLÜKÇÜ HANS LIPPERSHEY'İN KÜÇÜK OĞLU BABASININ DÜKKANINDAKİ GÖZLÜK CAMLARIYLE OYNARKEN BİRDEN HAYKIRDI...

ŞUDAYA BAK BABA, KİLİSE KULESİNDEKİ ÇAN ÖNÜME KADAR GELDİ!

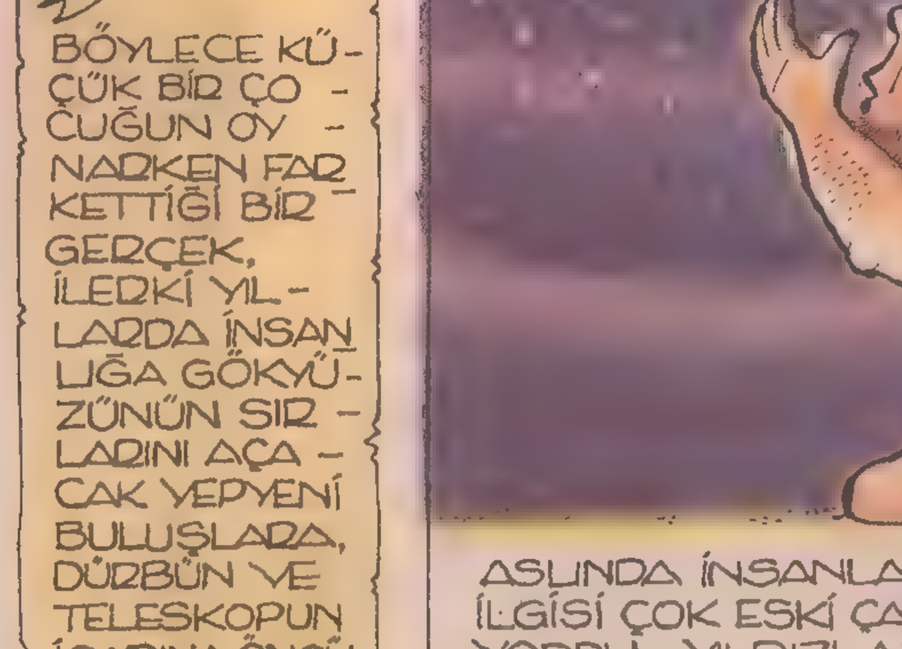

HANS LIPPERSHEY (1570 - 1619)

LIPPERSHEY, OĞLUNUN ELİNDEKİ MERCEKLERE BAKTI, ANLAMIŞTI... UYGUN ARALIKLARLA YERLEŞTİRİLEN İKİ MERCEK, UZAKTAKİ BİR CİSMİN HAYALİNİ YAKLAŞTIRIYORDU. HEMEN ÇALIŞMAYA KOYULDU VE AYNI YIL İLK DÜRBÜNÜNÜ YAPTI.

BÖYLECE KÜÇÜK BİR ÇOCUĞUN OYNARKEN FARKETTİĞİ BİR GERÇEK, İLERKİ YILLARDA İNSANLIĞA GÖKYÜZÜNÜN SIRLARINI AÇACAK YEPYENİ BULUŞLARDA, DÜRBÜN VE TELESKOPUN İCADINA ÖNCÜLÜK ETMİŞTİ.

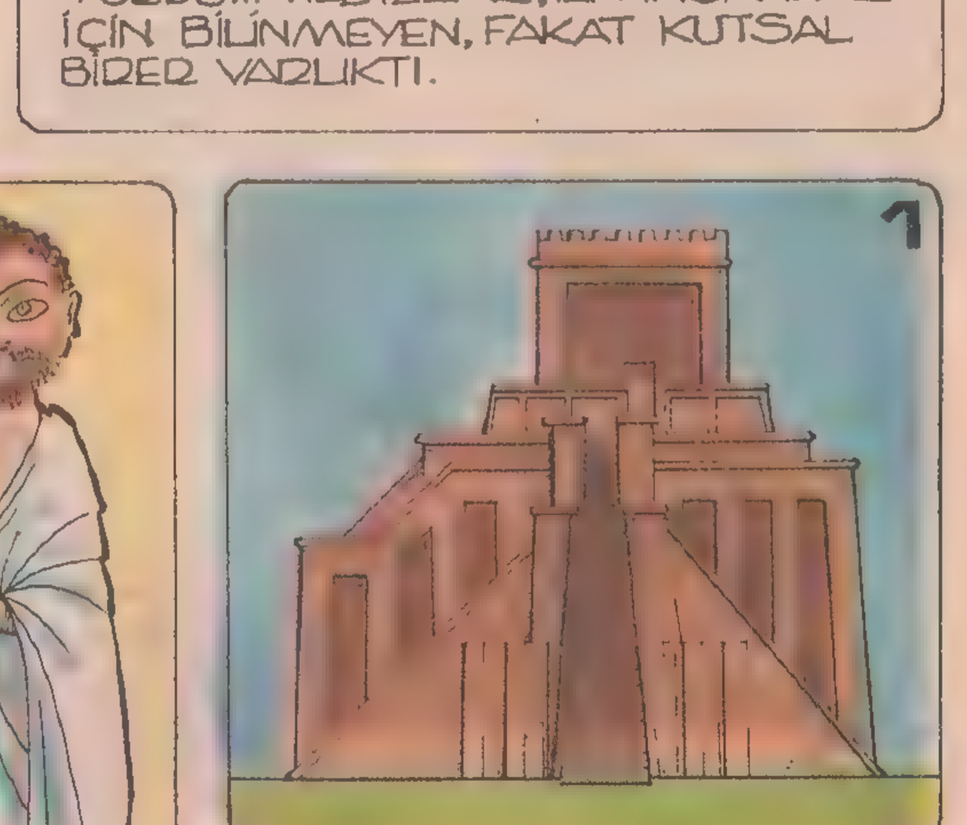

ASLINDA İNSANLARIN GÖKYÜZÜNE İLGİSİ ÇOK ESKİ ÇAĞLARA DAYANIYORDU... YILDIZLAR, İLK İNSANLAR İÇİN BİLİNMEYEN, FAKAT KUTSAL BİRER VARLIKTI.

HİNTLİ, BABİLLİ, MISIRLI VE GREKLER, ELLERİNDE YETERLİ ARAÇLARI OLMADIĞI HALDE ŞAŞILACAK DERECEDE DOĞRU GÖZLEMLER YAPMIŞ VE SONUÇLAR ALMIŞLARDI.

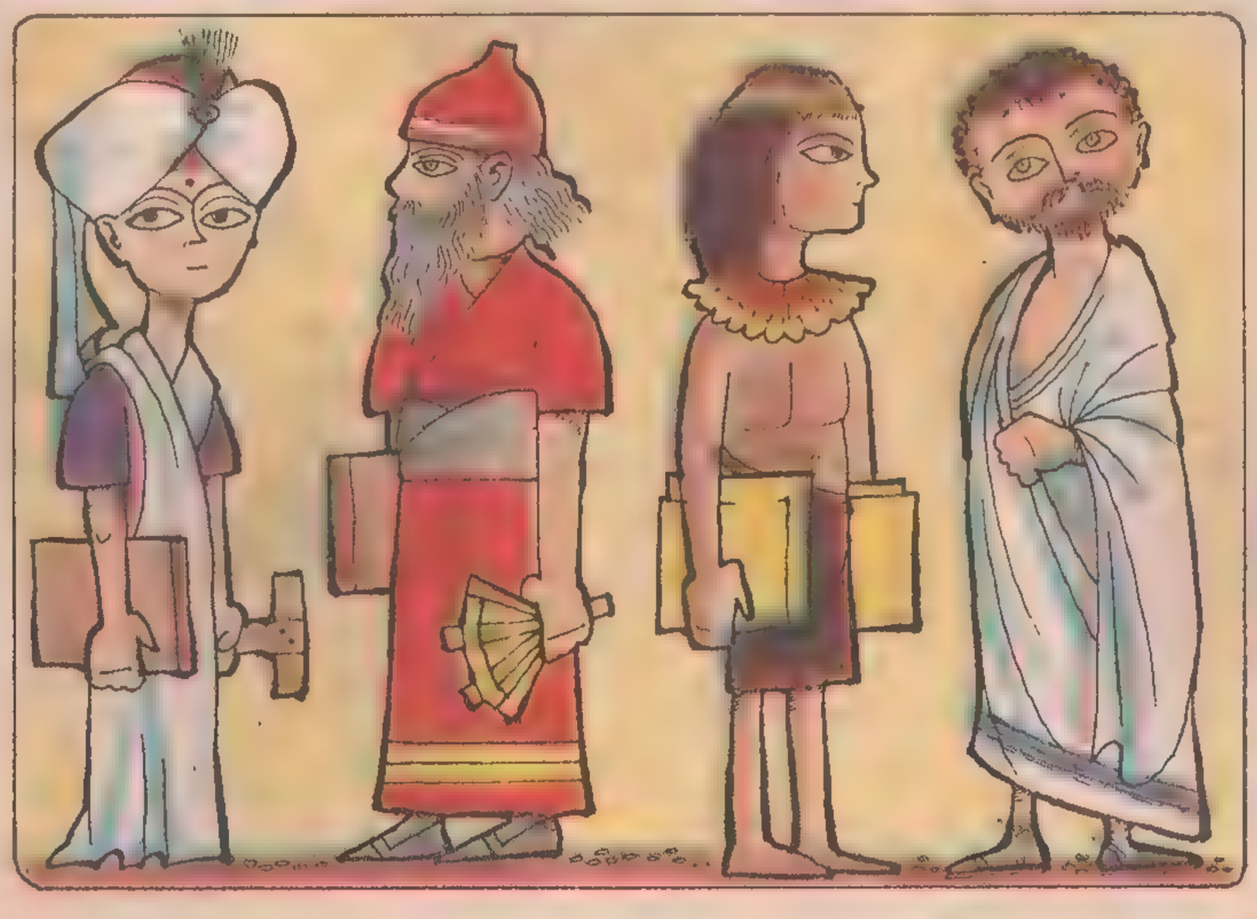

DAHA M.Ö. 2000 YILLARINDA BABİL'DE İLK GÖKBİLİM ÇALIŞMALARI BAŞLAMIŞTI BİLE...

M.Ö.500 YILLARINDA YAŞAYAN SİSAM'LI PYTHAGORAS, DÜNYANIN YUVARLAK OLDUĞUNU BİLİYORDU.

TÜRK HÜKÜMDARI VE BİLGİNİ ULUĞ BEY, DAHA XV. YÜZYILDA GÖKYÜZÜ KONUSUNDA ÖNEMLİ BİLGİLER İÇEREN ÇİZELGELER DÜZENLEYİP GÖKYÜZÜ HARİTALARI ÇİZMİŞTİ.

ULUĞ BEY
(1393-1449)

İLK GÖZLEMEVİ İSE, 1471 YILINDA NÜRNBERG'TE JOHNN MÜLLER REGIOMONTANUS TARAFINDAN KURULDU.

J.M.REGIOMONTANUS
(1436-1476)

LIPPERSHEY'İN DÜRBÜNÜ BULUŞUNDAN İKİ YIL SONRA DA 1610'DA ÜNLÜ İTALYAN BİLGİNİ GALILEO GALILEI (1564-1642), KENDİ ADIYLE BİLİNEN İLK TELESKOBU YAPMAYI BAŞARDI.

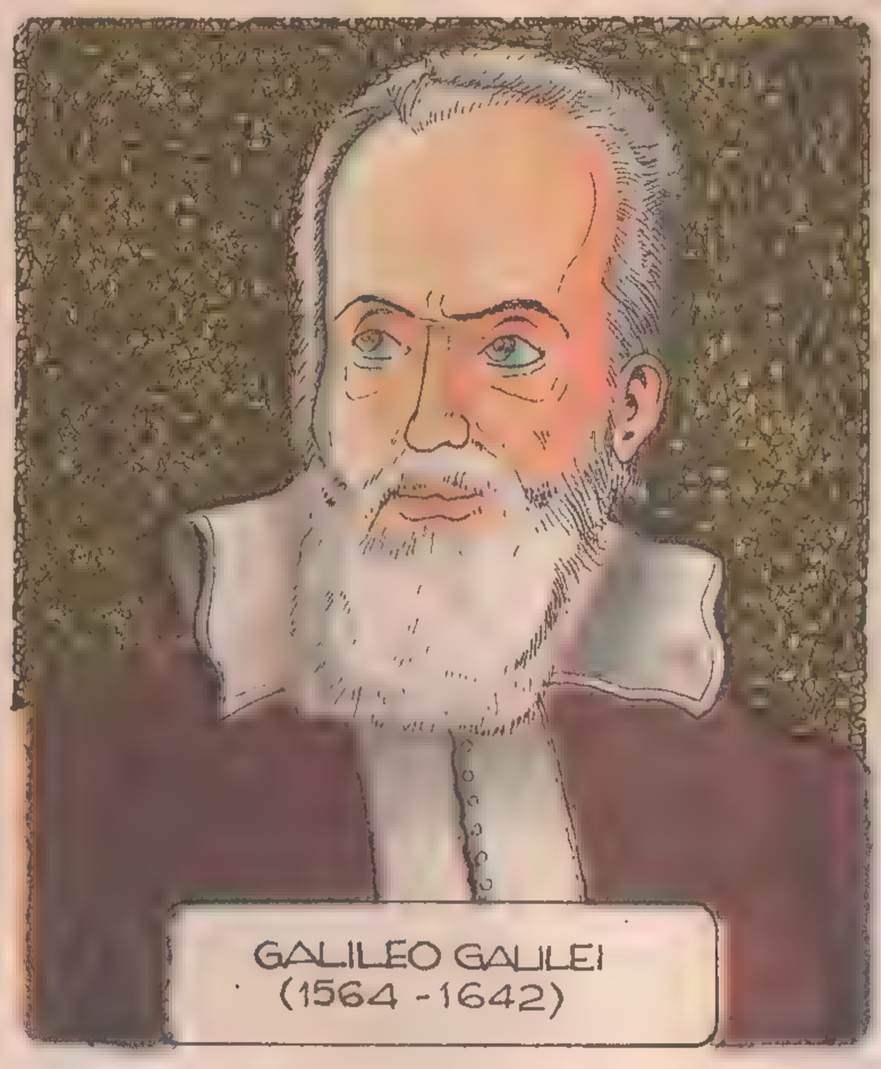

GALILEO GALILEI
(1564-1642)

GALILEI, GERÇEKLEŞTİRDİĞİ BU TELESKOPLA SAMAN YOLUNU, AYIN YÜZEYİNİ, VENÜS GEZEGENİNİN DÖNEMLERİNİ İNCELEDİ VE GÜNEŞTEKİ LEKELERİ, JÜPİTERİN UYDULARINI, GÜNEŞİN HAREKETLERİNİ ORTAYA ÇIKARDI.

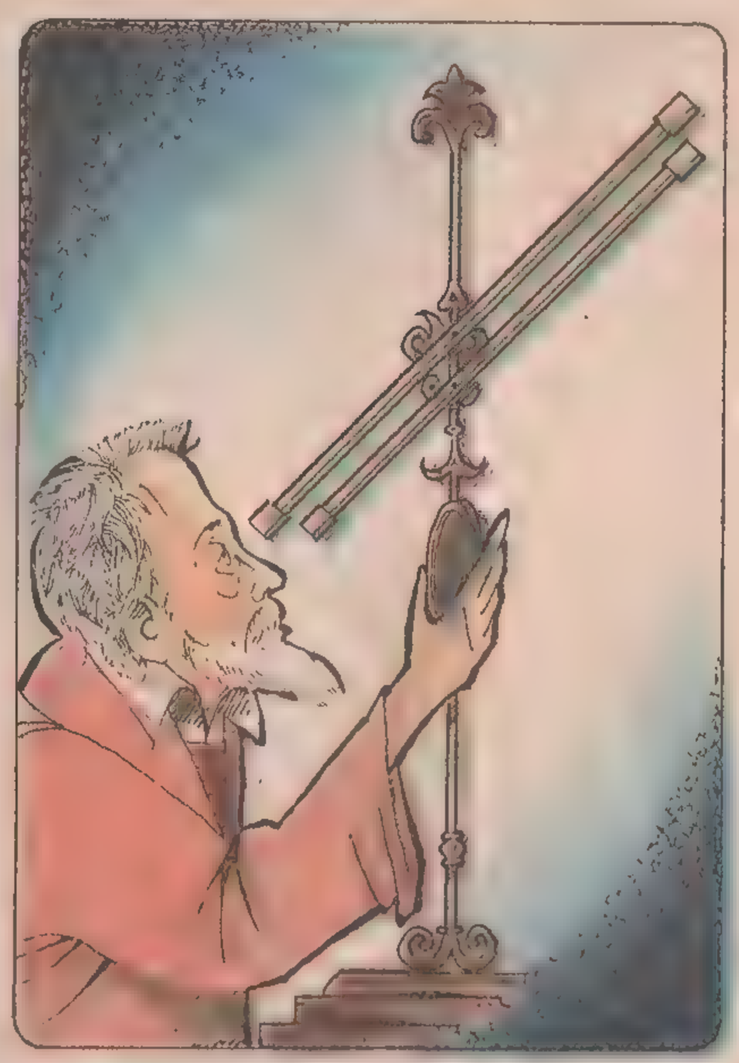

NICOLAUS COPERNICUS
(1473-1543)

GALILEI, MODERN GÖKBİLİMİN KURUCUSU SAYILAN POLONYALI BİLİM ADAMI NICOLAUS COPERNICUS'UN, DÜNYANIN GÜNEŞİN ETRAFINDA DÖNDÜĞÜ TEZİNİN ŞİDDETLİ SAVUNUCULARINDANDI...

2

...VE ORTAÇAĞIN O KARANLIK GÜNLERİNDE BUNU VE GÖKYÜZÜ ARAŞTIRMALARININ SONUÇLARINI DERHAL YAZARAK YAYINLAMAKTAN ÇEKİNMİYORDU.

BU YAYINLAR, DÜŞMANLARI VE TUTUCU DİNCİ ÇEVRELER TARAFINDAN TEPKİYLE KARŞILANDI VE BU TEPKİ SONUCU GALILEI, ACIMASIZ ENGİZİSYON MAHKEMESİNİN KARŞISINA ÇIKARTILDI.

1633 YILININ 22 HAZİRAN GÜNÜ, ROMA'DAKİ MİNERVA MANASTIRININ LOŞ SALONUNDAN BAŞI ÖNÜNDE ÇIKAN SOLUK YÜZLÜ YAŞLI ADAM, ŞÖYLE MIRILDANIYORDU:

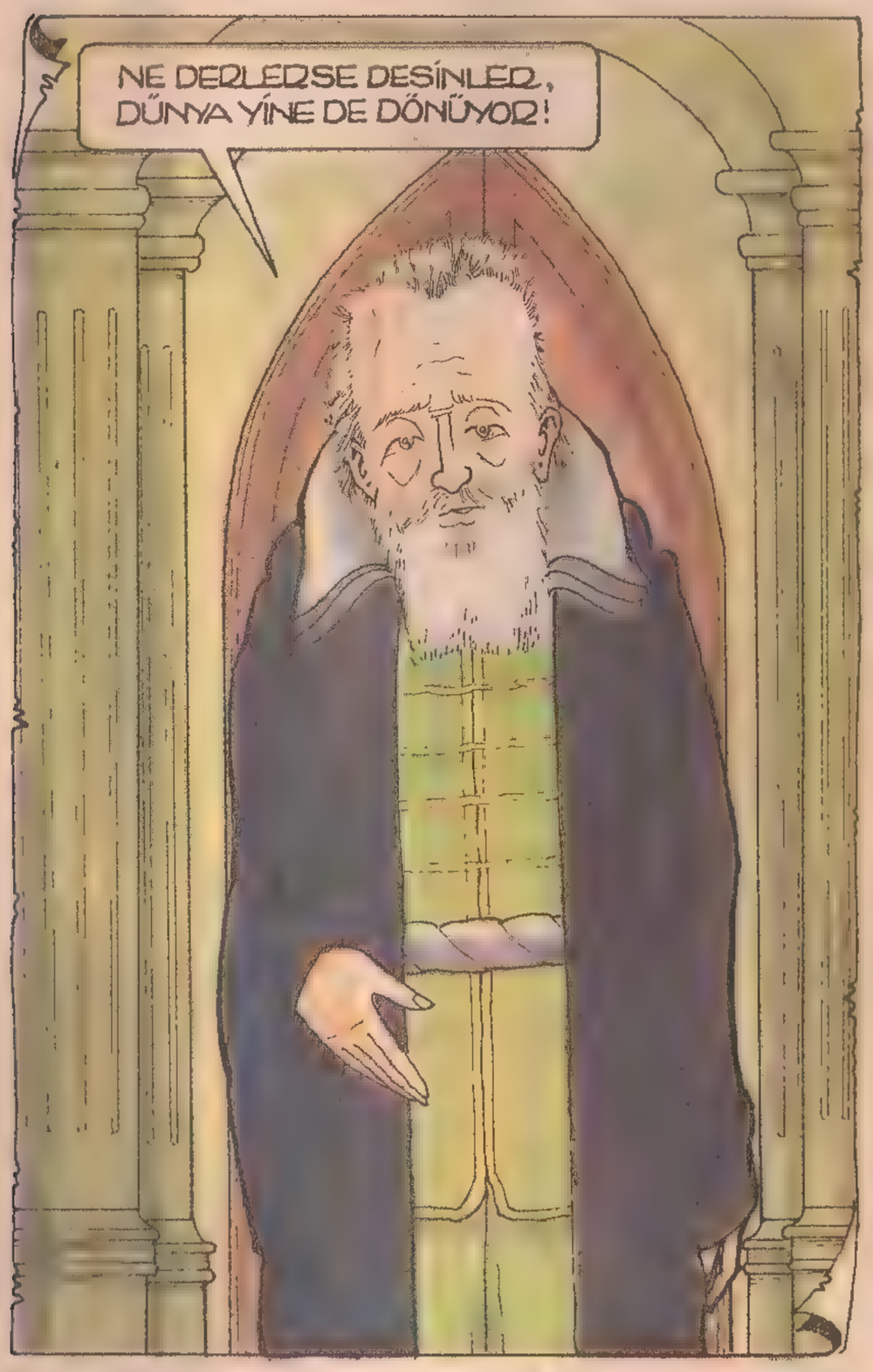

BU YAŞLI ADAM, AZ ÖNCE ENGİZİSYON MAHKEMESİ TARAFINDAN, TÜM BİLİMSEL ARAŞTIRMALARININ SONUÇLARINI İNKÂR EDEN BİR BELGEYİ İMZALAMAYA MECBUR TUTULAN GALILEI'DEN BAŞKASI DEĞİLDİ.

FAKAT YAŞLI BİLGİNİN DEDİĞİ GİBİ, NE YAPARLARSA YAPSINLAR, DÜNYA YİNE DE DÖNÜYOR, BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR SÜRÜP GİDİYORDU...

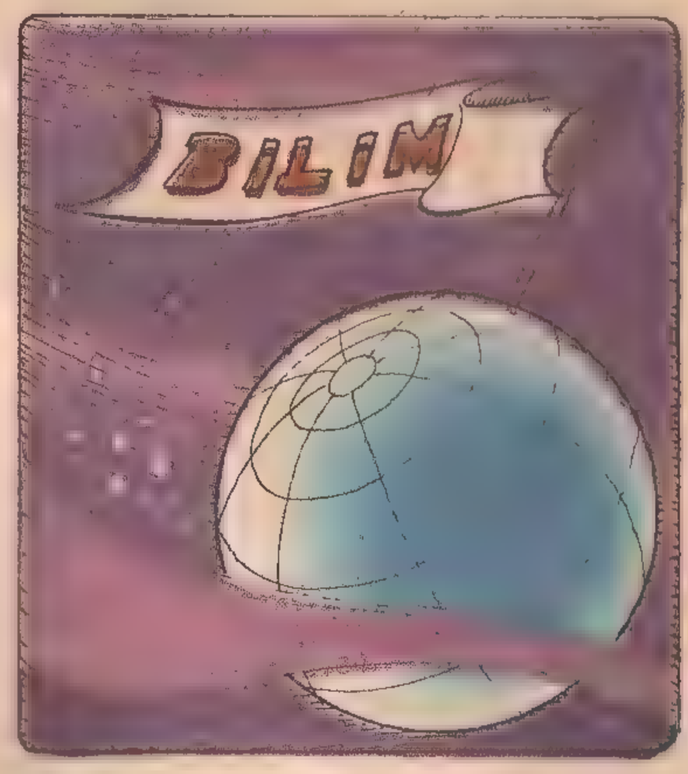

GALILEI'NİN ARDINDAN ALMAN GÖKBİLİMCİSİ JOHANNES KEPLER (1571-1630),

HOLLANDALI FİZİKÇİ CHRISTAAN HUYGENS (1629-1695) VE...

...İNGİLİZ GÖKBİLİMCİSİ ROBERT HOOKE (1635-1703) GİBİ BİLİM ADAMLARI TELESKOBU GELİŞTİRMEK İÇİN ÇALIŞMALAR YAPTILAR...

SIR ISAAC NEWTON (1642-1727)

NİHAYET 1688'DE İNGİLİZ BİLGİNİ SIR ISAAC NEWTON (1642-1727), TELESKOBA YANSITICI VE İÇBÜKEY AYNALAR EKLEYEREK İLK YANSITMALI TELESKOBU MEYDANA GETİRDİ.

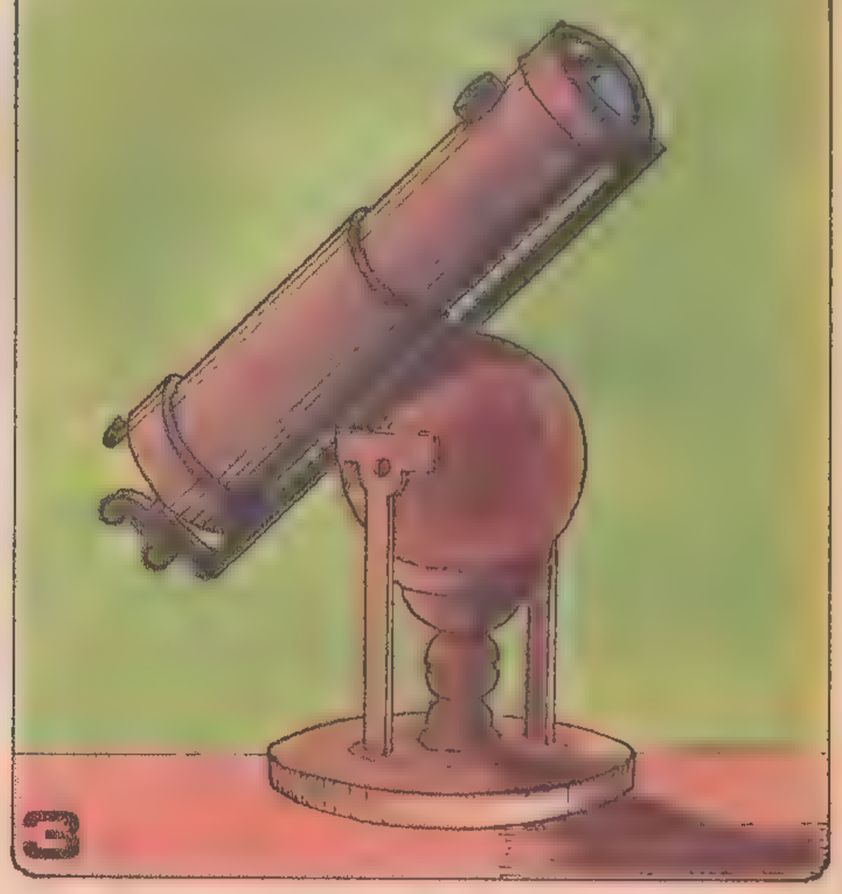

NEWTON'UN YANSITMALI TELESKOBU

ÇOK GEÇ-MEDEN DE GÖKBİLİMCİ İNGİLİZ SIR FREDERICK WILLIAM HERSCHELL (1738-1822), YENİ BİR YANSITICILI VE GÜÇLÜ TELESKOP ÇEŞİDİ İMAL ETMEYİ BAŞARDI.

SIR FREDERICK WILLIAM HERSCHELL (1738 - 1822)

BU YOLDAKİ ARAŞTIRMALARİYLE İSKOÇYALI MÜHENDİS JAMES NASMYTH (1808-1890)...

...ALMAN OPTİKÇİSİ CARL ZEISS (1816-1888) VE...

JEAN-BERNARD-LEON FOUCAULT (1819-1868)

...FRANSIZ FİZİKÇİSİ JEAN-BERNARD-LEON-FOUCAULT (1819-1868), TELESKOBA YENİ BİR TAKIM DEĞİŞİKLİKLER GETİRDİLER. BU YENİ BULUŞLARLA TELESKOBUN GÖRÜŞ ALANLARI GİTTİKÇE BÜYÜYOR VE GÜÇLENİYORDU.

1945 YILINDAN SONRA, OBJEKTİF AÇIKLIKLARI 3 METREYİ AŞAN DEV TELESKOPLAR YAPILMAYA BAŞLANDI.

YANDA GÖRÜLEN VE 1950 YILINDA HİZMETE GİREN AMERİKADAKİ PALOMAR DAĞINDA BULUNAN HALE TELESKOBUNUN ÇAPI 5 METRE OLUP YAPIMI TAM YİRMİ YIL SÜRMÜŞTÜR.

SOVYETLER BİRLİĞİNİN KAFKASLARDAKİ SEMİRODNİKİ DAĞINDA BULUNAN VE 1976 YILINDA HİZMETE GİREN ZELENÇUK GÖZLEMEVİNDEKİ TELESKOP İSE, 6 METRELİK OBJEKTİF AÇIKLIĞI İLE HALEN DÜNYANIN EN BÜYÜK TELESKOBU OLUP AYNASININ AĞIRLIĞI 42 TON; KUBBESİNİN YÜKSEKLİĞİ 53 METRE, GENİŞLİĞİ İSE 44 METREDİR.

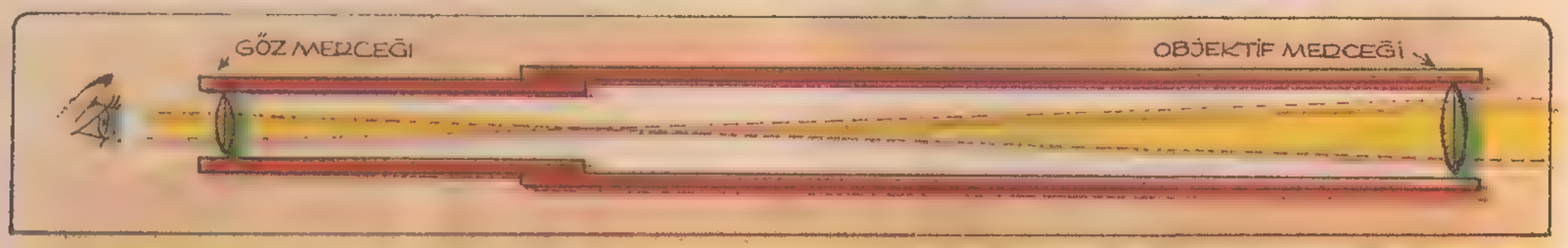

Şimdi de basit bir teleskop yapmaya çalışalım...
Bu iş için birbiri içinde hareket edebilecek iki boru gerekli. Bunlardan büyüğünün çapı 7-7,5 santim, boyu 75 santim; küçüğünün çapı ise 6-6,5 santim, boyu 30 santim olabilir.
İki tane de mercek gerekli. Büyük borunun ağzına yerleştireceğimiz objektif merceğinin çapı 7 santim, odak uzaklığı ise 75-100 santim; küçük borunun ağzına yerleştireceğimiz göz merceğinin çapı 5 santim, odak uzaklığı ise 25-50 santim civarında olabilir. Uçlarına mercekleri yerleştirdiğimiz boruları iç içe geçirdikten sonra, göz merceği tarafından bakarak ve dar boruyu geniş borunun içinde ileri geri hareket ettirerek en iyi görüntüyü elde etmeye çalışmalıyız.

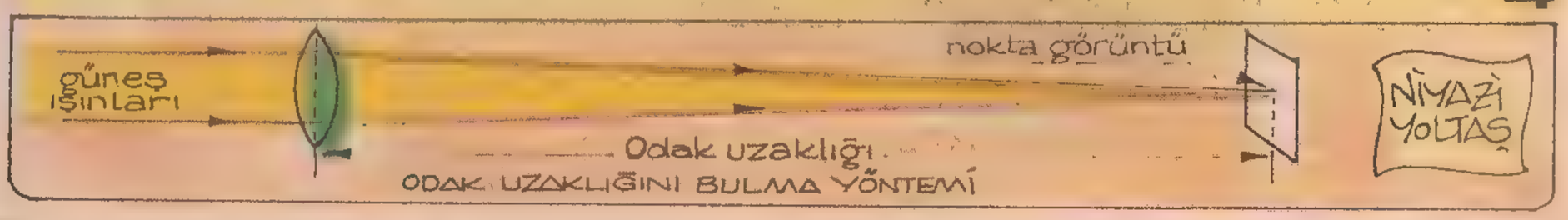

ODAK UZAKLIĞINI BULMA YÖNTEMİ

GARİP ama GERÇEK

Çizen: YÜKSEL ÜNSAL

DÜNYANIN EN YAVAŞ DENİZ HAYVANI, DENİZATIDIR. DAKİKADA SADECE 25 Cm. KADAR İLERLER.

ÇİKOLATANIN HAMMADDESİ OLAN KAKAO TANELERİ BİR ZAMANLAR GÜNEY AMERİKA'DA PARA OLARAK KULLANILMIŞTIR.

PUL

Kemal Aziz Versan

YENİ PULLAR

(1) MEHMET SİYAH KALEM: 1 Temmuz 1987 günü 10, 20, 50 ve 200 lira değerinde dört pul çıkarılmıştır. Pulların çıkarıldığı gün Ankara Posta Merkezi'nde özel damga kullanılmış ve ilk gün zarfı satılmıştır.

Mehmet Siyah Kalem, Fatih Sultan Mehmet zamanında Batı tekniğine göre yetişmiş bir sanatçımızdır. "Siyah Kalem" ünvanı, o dönemde sanatçılara verilen en yüksek mertebelerden biridir. Topkapı Sarayı'nda sanatçının yapıtları sergilenmektedir.

(2) ULUSLARARASI KEMOTERAPİ KONGRESİ: İstanbul'da 19 Temmuz 1987'de toplanan Uluslararası Kemoterapi Kongresi dolayısıyla ek değerli bir pul çıkarılmıştır. 200 + 25 lira değerindeki pulun çıkarıldığı gün İstanbul Posta Merkezi'nde ve kongrenin toplandığı alanda özel damgalı ilk gün zarfları satılmıştır.

Kemoterapi, hastalıkları kimyasal ilaçlarla tedavi eden bir tıp dalıdır. XV. Uluslararası Kemoterapi Kongresi, bugüne kadar ülkemizde düzenlenen kongrelerin en büyüğüdür.

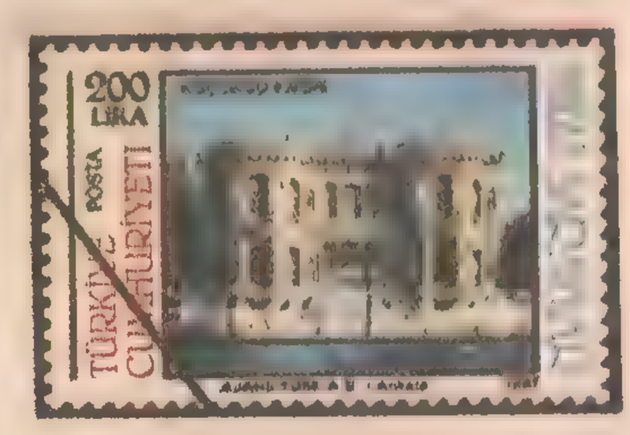

(3) MİLLÎ SARAYLAR: 25 Eylül 1987 günü, Millî Saraylarımızı tanıtma amacıyla iki pul çıkarılacaktır. 50 lira değerindeki pulda Ihlamur Kasrı'nın, 200 lira değerindeki pulda da Küçüksu Kasrı'nın resimleri vardır.

Pulların çıkarılacağı gün İstanbul Posta Merkezi'nde özel damga kullanılacak ve ilk gün zarfı satılacaktır.

İZMİR-MÜNİH İLK UÇUŞ ÖZEL DAMGASI

Lufthansa LH 1595-1737 tipi uçak ile yapılan ilk İzmir-Münih seferi anısına hazırlanan özel damgalı zarflar 6 Temmuz günü kullanılmıştır.

ALAND

Kuşlar ile ilgili üç pul 20 Ağustos 1987 günü Aland PTT'leri tarafından çıkarılmış ve aynı gün özel zarflar satılmıştır.

VENDA

Tatlısu balıkları ile ilgili dört pul 2 Temmuz 1987 günü Venda Cumhuriyeti PTT'leri tarafından çıkarılmış ve ayni gün özel zarflar satılmıştır.

ŞAŞKINLAR...

Balonun yararı yok
Yere indi bir taşla
Ama gazoz içince
Uçtu kuş-arkadaşla

BİLMECE BULMACA

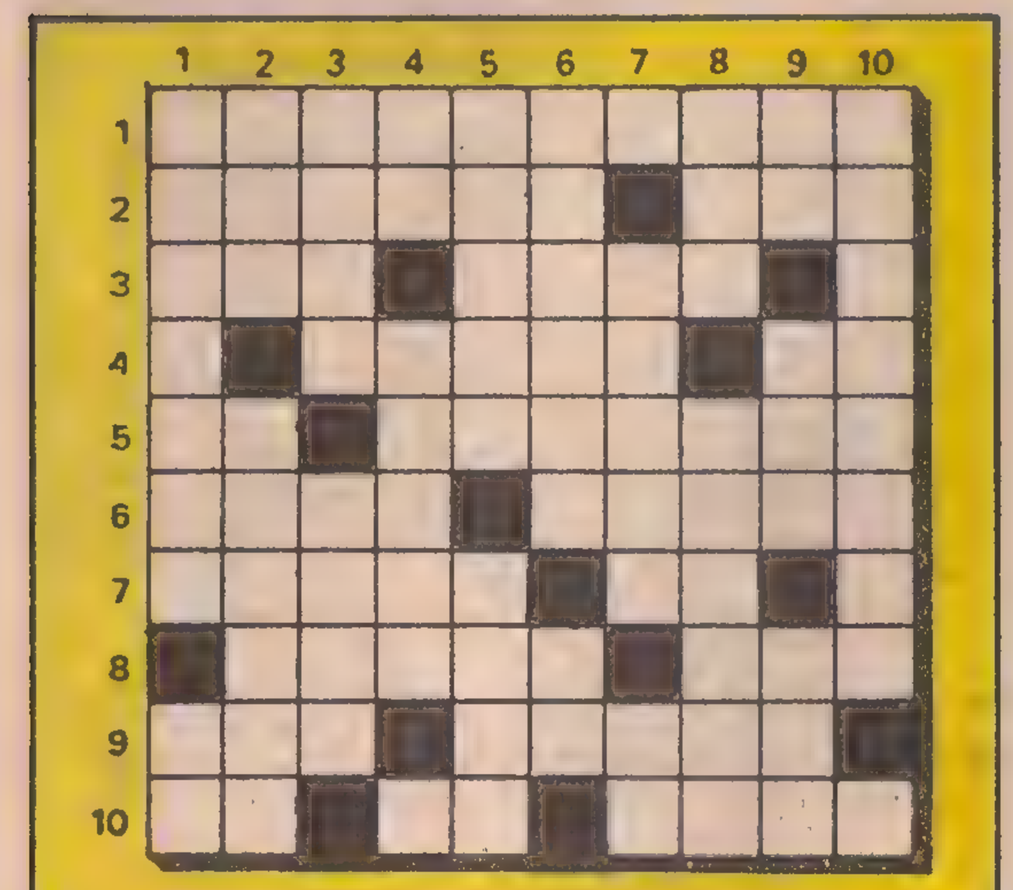

SOLDAN SAĞA: 1-Siyasî iktidarlar tarafından alınan bazı mühim kararlar için halk oyuna baş vurulması (halk oylaması), 2-BRAVO anlamında bir sözcük..Hıristiyanlığın kurucusu olan peygamber, 3- Bir mastar eki..Alman para birimi, 4- Elekten geçirme..İsim, 5- Alfabemizde son harfin okunuşu..Büyük balıkçı kayığı, 6- Atılgan ve cüretkâr..Konuşulan dil, 7- Bir ay adı..Bir nota, 8- Kimi hayvanları yakalamak için kullanılan taşınır tuzak..Karadenizin bir kısım halkına verilen ad, 9- Hızla akan taşkın su..Edebî bir yapıt türü, 10- KÖPEK anlamında halk dili bir sözcük..Alan ölçüsü birimi olan HEKTAR'ın kısa yazılışı..Aynı gebelikte doğmuş iki kardeş.

YUKARDAN AŞAĞIYA: 1- Oruç tutma ayı.. Bir nota, 2- Zeybeklerin başkanı..Satılan mallara konulan fiyat yaftası, 3- Adana iline bağlı bir ilçe..Başlıca ve temel niteliğinde olan, 4- Rütbesiz asker..Bir kimseye bazı hallerinden dolayı yakıştırılan takma ad, 5- Bayanların kirpiklerine sürdükleri bir çeşit yağlı sürme..Sarhoş bağırması, 6- Sermaye veya kapital..Numara'nın kısa yazılışı, 7- Kumda bir takım işaretler ve çizgiler çizerek bakılan fal (kum falı)..Bir soru eki, 8- Aşağıdan yukarıya doğru düz vaziyette bulunan.. Başka bir hayvan veya bitkinin üstünde ve onun zararına olarak yaşayan hayvan veya bitki, 9- Akıl..Çocuklu dişi..Apansız, 10- Yaprakları bazı yemeklere ve salatalara lezzet vermek için kullanılan (ve A vitamini ile C vitamini bakımından çok zengin olan) bir bitki.

Çözümler 30. sayfada

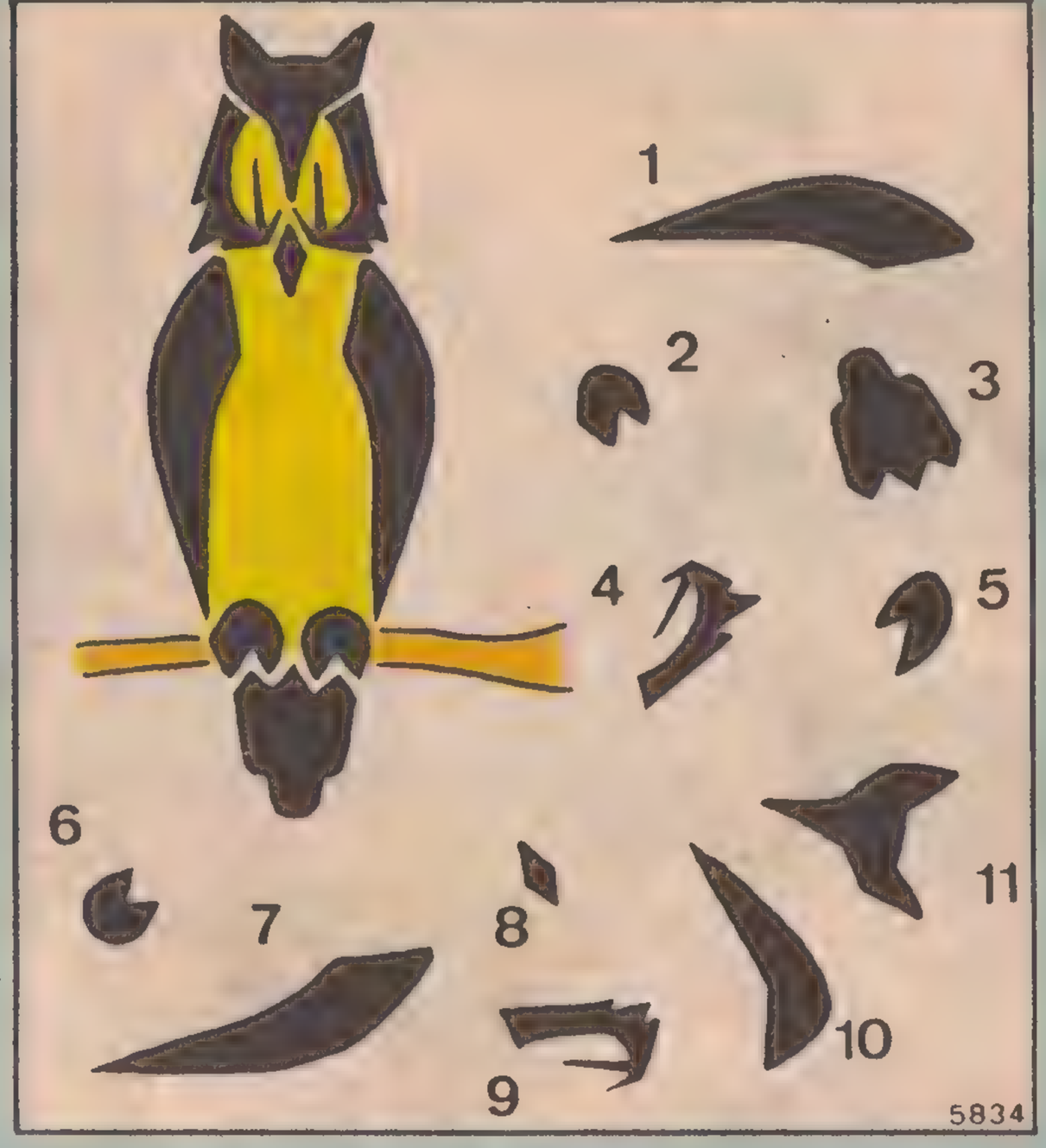

BAYKUŞ— Resimde görülen baykuş dokuz parçadan oluşuyor. Bu parçaları yukarıda, ama iki parça fazladır. Acaba baykuşu bu parçalarla oluşturup fazla olan iki parçayı bulabilir misiniz?

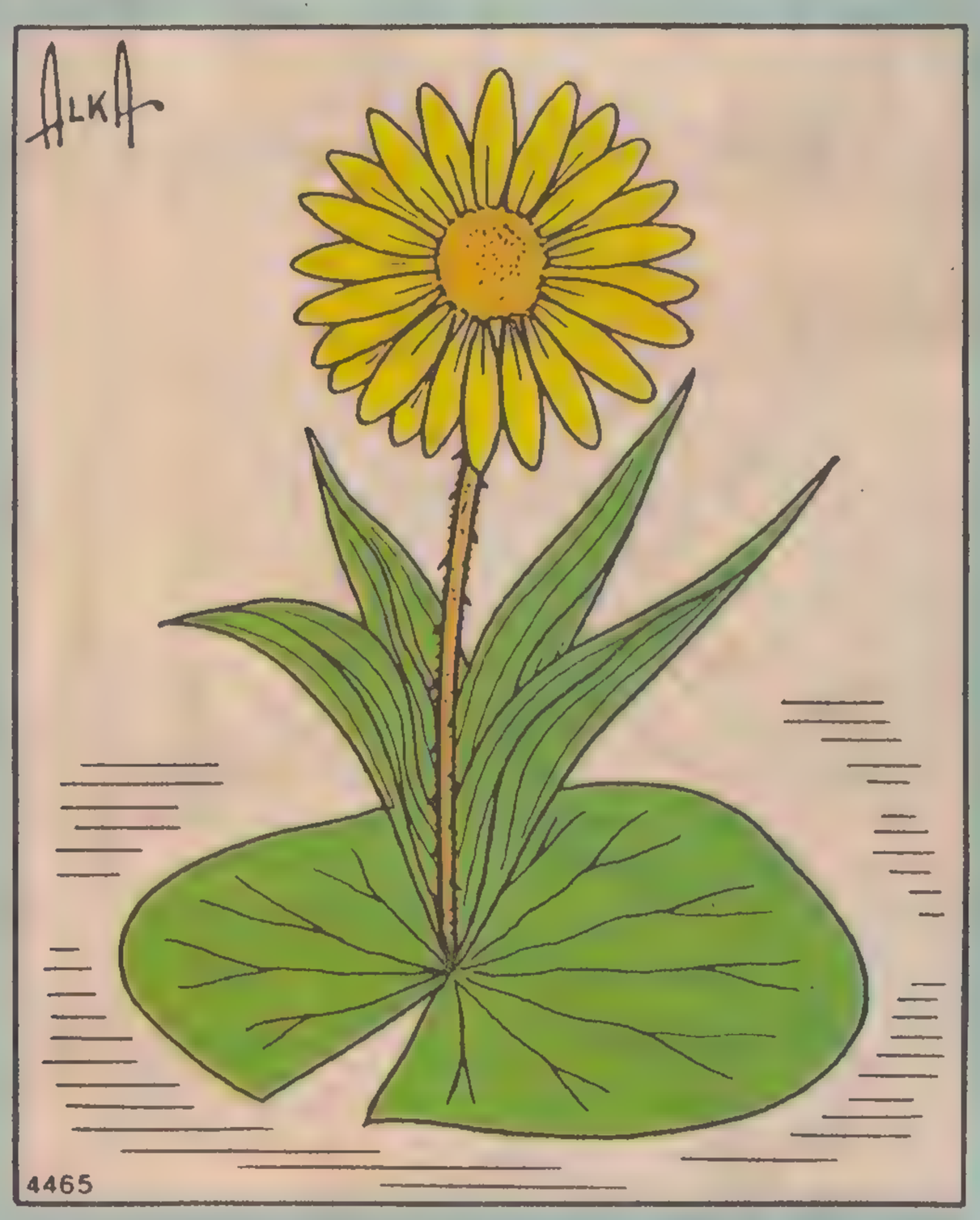

ACAYİP ÇİÇEK— Ressamın yaptığı bu çiçek, dört bitkinin değişik bölümlerinin birleşmesinden ortaya çıkmış. Acaba bu dört parçayı bulup hangi çiçeklere ait olduğunu çıkarabilir misiniz?

KÜÇÜK BALIK NE GÖRDÜ?— Denizde yol alan bu küçük balık bir şeye rastladı. Acaba neydi bu rastladığı? Bunu bulmak için 1,5 ve 9 No. ile belirlenmiş noktalı çizgilerin üzerinden bir kurşun kalemle gidiniz. Neymiş acaba küçük balığın gördüğü?

KIZILDERELİ— Tektüy adlı bu Kızılderilinin fotoğrafı ortadan kesilmiş. Acaba sağdaki parça, soldaki parçaya uyuyor mu? Hayır. İki parça arasında tam yedi değişiklik var. Her iki parçayı dikkatle incelerseniz bu yedi değişikliği kolaylıkla bulursunuz.

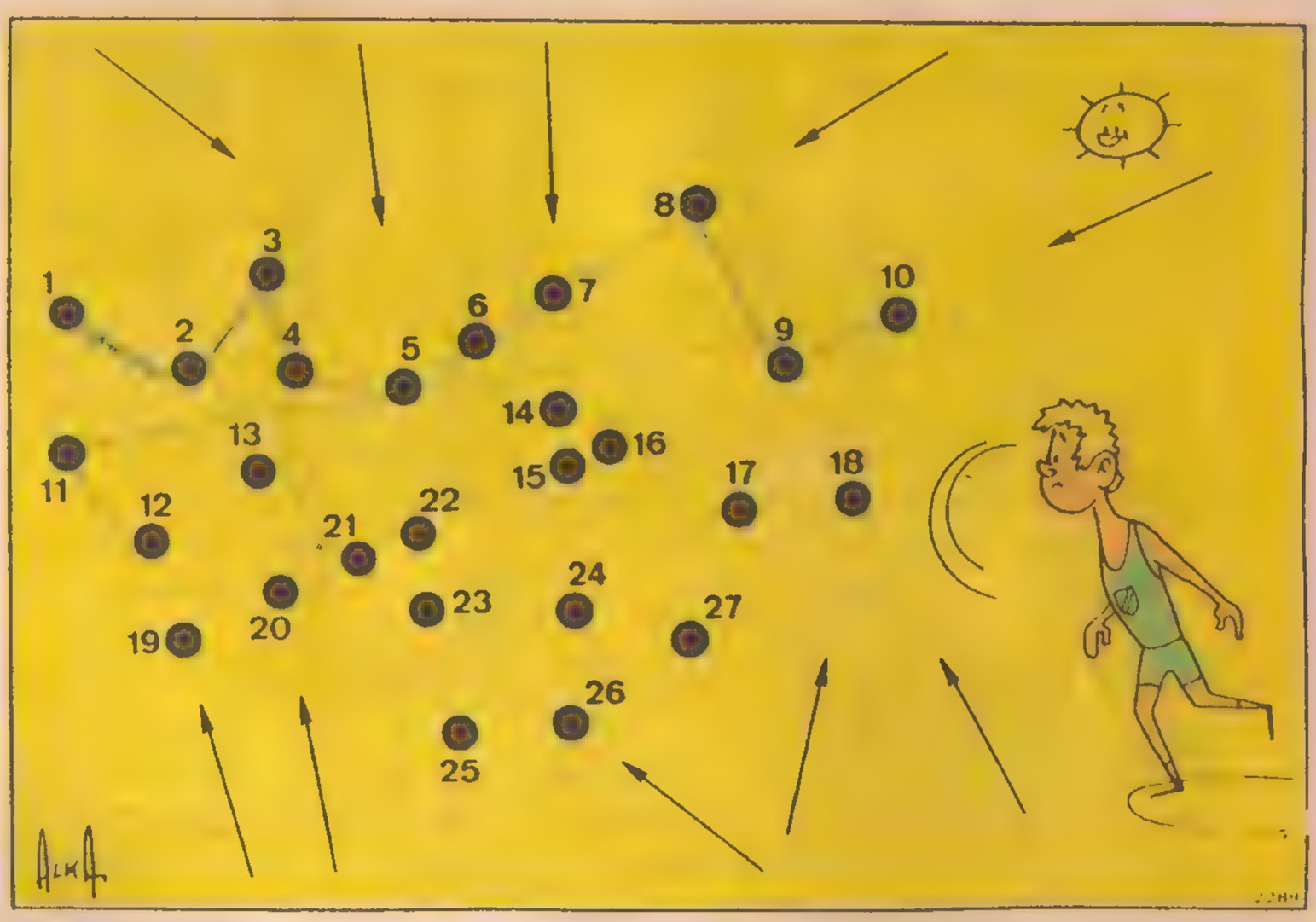

GÜLLE ATICI— Atlet güllesini atmış, fakat ne yazık ki kendi güllesi diğerleri arasında kaybolmuş. Atletin güllesini bulması için okları bir cetvelle çizerek uzatınız. Bunlardan üç tanesi bir noktada birleşecek. İşte o noktada bizim atletin güllesi duruyor.

Bilmeceler

(1) Hangi fırça dişe sürülmez?

(2) Dünyanın en küçük bebeği hangisidir?
DUYGU ZORLUTUNA
Göztepe-İstanbul

(3) Kesme şeker toz şekere ne demiş; toz şeker kesme şekere ne demiş?
SELÇUK ÖZ
Mersin-İçel

Yanıtlar: (1) Badana fırçası. (2) Gözbebeği. (3) Kesme şeker: "Bu günlerde kendini iyi dağıttın." Toz şeker: "Sen de sevinçinden dört köşe oldun."

Sizin Sayfanız

BABAM
Nasıl anlatsam onu sizlere...
Tasviri mümkün değil.
O bir iyilik meleği,
Herkesin neşesiydi.

Kimseye kötü söz söylemez;
Bizlere söyletmezdi.
Şakacıydı, hayat doluydu.
Ama bir gün öldü diye duyuldu.

O gün ne uğursuz gündü;
Sanki kuşlar bile susmuştu.
Yalnızca feryat edenler,
Ağlayanlar duyuluyordu.

Ben tek bir şeyden eminim...
Eğer ahirette cennet varsa ki vardır!
Kapısından giren
O kişi babamdır.

FATOŞ SEÇEN
Tarsus-İçel

GÖZYAŞLARIM
Kimi zaman damla damla,
Kimi zaman büzülerek geçer.
Burnumun kıyısından,
Gözyaşlarım..

Bazen acımı, bazen yalnızlığımı
Bazen umutsuzluğumu ifade eder,
İner sıcak sıcak yanaklarımdan
Açık yakalı gömleğime sızar,
Gözyaşlarım.
Yalnızlığımın akıp gitmesini isterim.
Nehirlerce dolup taşmasını,
Yağmurlara göklere kavuşmasını
Dilerim..
Gözyaşlarımın.

Öyle ki sıkılsam, üzülsem,
Kendi kendine iner,
Gözyaşlarım.

Kuruyun! Akmayın artık
Bitsin üzüntülerim,
Gözyaşlarım.

GONCA ELMALI
Nazilli-Aydın

EVLER — VİLDAN USTA ÖMEROĞLU /Uzunkum-Trabzon

Fıkralar

AYRILMA SEBEBİ

Adam, avukatına:
— Karımdan ayrılmak istiyorum, dedi. Karımı her akşam meyhanede görüyorum.
— Karınız ne zamandan beri içiyor? dedi avukat. Adam güldü:
— Karım ağzına içki koymaz. O sadece beni gözetliyor.

NİHAL SAMARAZ
Manyas-Balıkesir

SAÇ TELİ

Delikanlı, nişanlısının minik kardeşini kenara çekti:
— Ablanın saçından bir tel getir, sana on lira vereyim.
— Başka bir şey yapalım. Yüz kâğıt ver, peruğunu getireyim.

BURCU SELCEN YALÇIN
Kadıköy-İstanbul

SÖYLEYEMEZMİŞ

Ali "r" yerine daima "y" dermiş. Öğretmen sözlüde:
"Söyle bakayım Ali, hangi hayvanın balından yararlanılır?"
Ali de "r" yerine "y" dediği için "Ayı" demiş.

SAFFET DENİZ
Taşucu-Mersin

İKİ KİTAP

Bir muhasebeci patronuyla konuşuyordu:
— Bir arkadaşım on yıl önce ilk kitabını yayımlamış.
— İlk kitabının adı neydi?
— "Vergi Ödemekten Nasıl Kaçınılır?"
— Ya ikincisinin?
— "Sağmalcılar'da On Yıl."

MUSTAFA SEDEFOĞLU
Hasköy-İstanbul

BİR TÜRLÜ GÖREMİYORUM

Bir gün iki sarhoş sohbet ediyorlarmış. İçlerinden biri:
— Yahu arkadaş! Bize dünya mı daha yakın, yıldızlar mı? diye sormuş.
Diğeri cevap vermiş:
— Tabii ki dünya daha yakındır!
Yine diğeri eklemiş:
— Peki dünya mı daha yuvarlaktır, yıldızlar mı?
Öbürü cevap vermiş:
— Elbette dünya yuvarlaktır.
— Aaa! Nasıl olur! diye atılmış diğeri: Ben sabahlara kadar gökyüzüne bakıyorum, bakıyorum yıldızlar top gibi; ama dünyaya yuvarlak diyorsun, peki ben o kadar baktığım halde nasıl göremiyorum.

S. ARZU BAŞARSLAN
Mesudiye-Ordu

Mektup Arkadaşı

GÜLHAN PEKATİK (15)
Asma Cad. Kırtepe Mah.
No: 45
Bartın-ZONGULDAK

SENGÜL KOLU (16)
Baba Haydar Tekkesi
Sok. Ulaş Apt. No: 4/5
Eyüp-İSTANBUL

MUSTAFA
AKŞEHİRLİOĞLU (16)
Yenihan Cad. No: 66
Kula-MANİSA

EROL ÖZDAMAR (15)
Okullar Cad. Emek Apt.
No: 1/1
Beypazarı-ANKARA

İBRAHİM YÜCEL (13)
FİGEN YÜCEL (16)
MÜGE YÜCEL (16)
Postfach 32
8481 Weiherhammer
BATI ALMANYA

NURSEL DEMİRCİ (15)
İncir Harmanı Güney
Mah. Yenişirket Sok. No:
55/A
Kozlu-ZONGULDAK

EYLEM ATEŞ (13)
Soğanlı Mah. Suşehri
Sok. Tan Kardeşler Apt.
No: 9 Daire: 3
Bakırköy-İSTANBUL

FİLİZ ŞİMŞEK (14)
Schwarze Uferweg 3
2620 Neunkirchen
AVUSTURYA

ÖZLEM ERGUN (16)
ÖZNUR ERGUN (14)
Uzun Mustafa Mah.
Cami Sok. 7/4 K.2
Düzce-BOLU

SEMA POLAT (16)
Çeşme Mah. Konukevler
Sok. No. 23-1 K. 2
Gölhisar-BURDUR

AYDIN AKGÜN (16)
5145 Wassenberg
Sophia Jacoba Str. 36
BATI ALMANYA

ERCAN YILMAZ (16)
Fevzi Çakmak Mah.
Barbaros Sok. No: 9
Kaynarca/Pendik-
İSTANBUL

ŞERMİN YAĞLI (13)
Saray Mah. Çuhadar
Sok. No: 16
Anamur-İÇEL

ALİ KARADOĞAN (14)
Düziçi Öğretmen Lisesi
8/D No: 845
Düziçi-ADANA

AHMET KILIÇ (13)
Gazi Mustafa Kemal
Ortaokulu 1/N-1837
Elbistan-K. MARAŞ

ORHAN KARADOĞAN
(13)
Gazi Mustafa Kemal
Ortaokulu 1/N 1806
Elbistan-K. MARAŞ

NESRİN KÜÇÜKÇOBAN
(15)
Seyitömer Mah.
Mismarcı Sok. Çubukçu
Apt. No: 17/2
Şehremini-İSTANBUL

HACI KELEŞ (16)
Kızılırmak Mah.
Namıkkemal Sok. No: 15
İmranlı-SIVAS

ADEM BOLEKEN (11)
Akıncılar Mah. No: 9/2
459.Sok.
ADANA

EMEL ESRA TEMİZ (15)
ESMA TEMİZ (14)
Örnek Mah. Sosyal
Konutlar Blok
No: 76 D. 1
Üsküdar-İSTANBUL

ADEM TEPE (14)
Tufanpaşa Mah.
Reyhan Sok. No: 45
Kozan-ADANA

BAKİ KORKUT (15)
Tufanpaşa Mah. Çiğdem
Sok. No: 10
Kozan-ADANA

ŞEVKET İŞERİ (16)
Nebi Keskin eliyle
Taşhan içi Zemzem
Çayevi No: 7
TOKAT

ALİ ERGİN YENİ (15)
Gençlik Kitabevi
Daday-KASTAMONU

İLKGÜL GÜNAY (14)
Mesudiye Mah.
Gazi Bulvarı 20. Sok.
No: 23
AYDIN

MELTEM TOPRAKOĞLU
(13)
Hazan Sok. Deniz Apt.
No: 24/23
Suadiye-İSTANBUL

AYŞENUR SEÇAL (12)
Cebeci Mah.
Sarmaşık Sok. No: 4
Dursunbey-BALIKESİR

PINAR KÖSE (14)
Hoşdere Cad. No: 75/25
Beyazsaray Apt.
Y. Ayrancı-ANKARA

TUBA TINAZ (14)
Dumlupınar Mah.
44. Evler Durağı
Nasaş Sitesi 2/A Blok
D. 13
Derince-İZMİT

GÖKKUŞAĞI

ÇİĞDEM YEŞİLYURT/İstanbul

Ülkeleri Tanıyalım

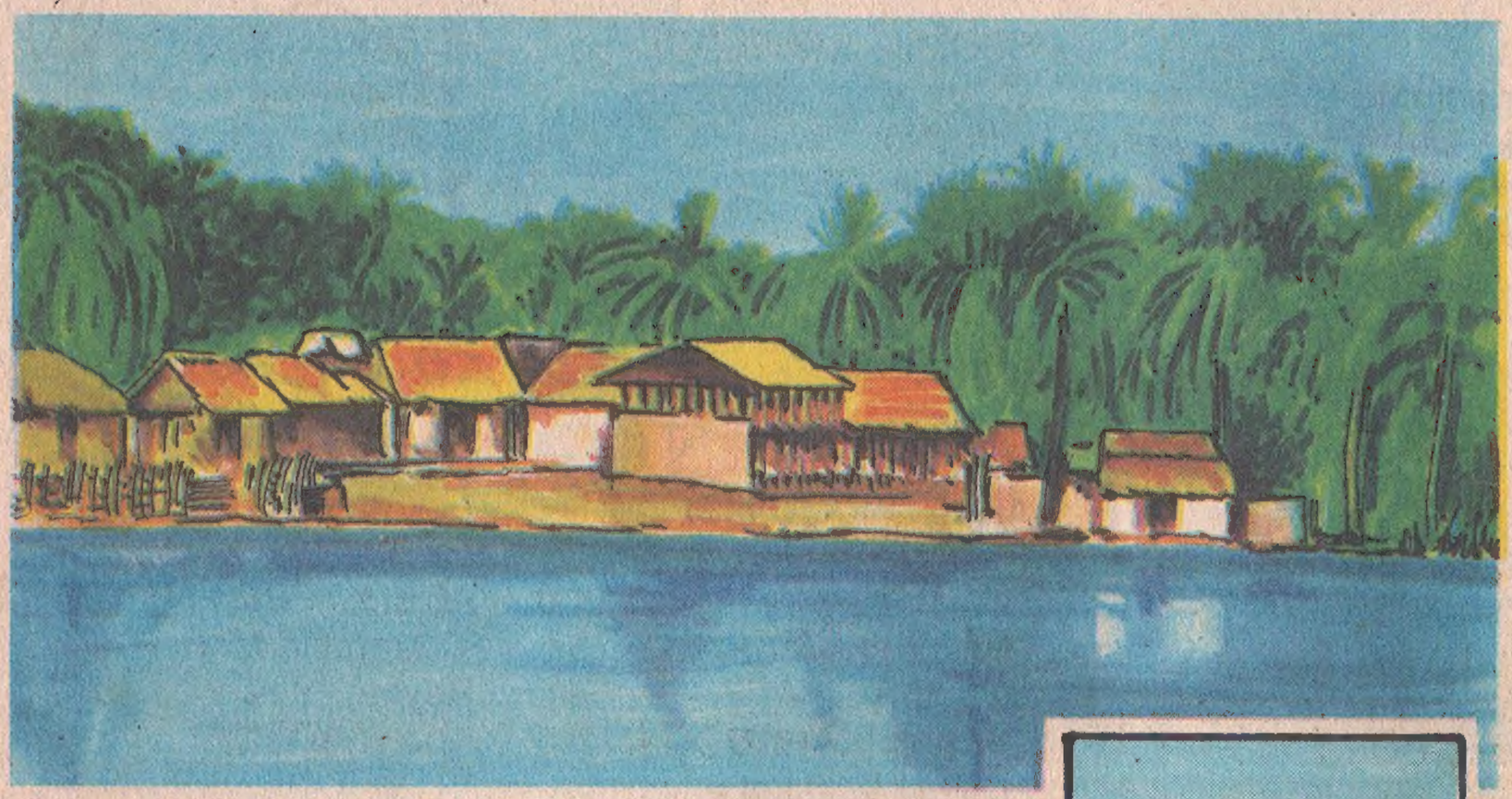

Magdalena nehri kıyısında bir köy

KOLOMBİYA

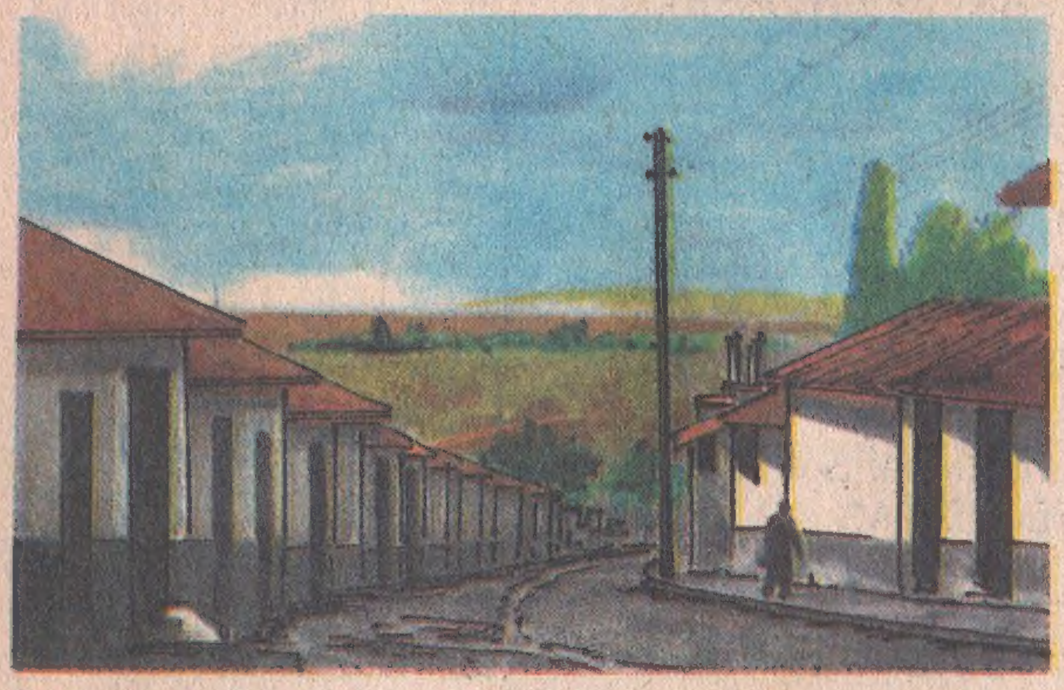

Bogota'nın eski mahellelerinde bir sokak

Güney Amerika'nın kuzeybatısında, iki okyanusta kıyıları bulunan ve cumhuriyetle yönetilen bir devlettir.

Nüfusun %53'ü kentlerde yaşar, %65-70 melez, %20'si beyaz, %6'sı zenci, %2'si yerlidir. Andlar arasındaki uzunlama vadiler Karayib denizine açılır.

Kolombiya'nın ekonomik bakımdan değerli, bu nedenle de sık nüfuslu bölümü, kuzeybatıdaki dağlık bölgedir. Santa Marta kıyı ovasında, XX. yüzyıl başlarından beri üretilen muzlar ABD'ne ve Almanya'ya gönderilir. Hamburg'la Santa Marta arasında işleyen soğuk hava depolu vapurlar, 10-11 gün süren seferlerinde 70-100 bin salkım muz taşırlar.

Cauca vadisinin orta bölümünde 1000 metre yükseklere kadar şekerkamışı üretilir. Daha yükseklerde kahvelikler bulunur. Bu yöreler sık yerleşim alanlarıdır. Serin yüksek ülkede, Avrupalıların gelişinden önce yerli Çibça devleti vardı. Burada birçok bitek ve sık nüfuslu ovalar bulunmaktadır. Başkent Bogota da burada ve 2600 metre yüksektedir.

Kolombiya, bütün iklimlerde görülen tarla bitkilerinin üretilebildiği bir ülkedir; ayrıca yeraltı varlıkları da çeşitli ve çoktur. Altın ve platin üretiminde, Güney Amerika ülkelerinin başındadır. Paz del Rio çevresinde bulunan demir ve kömür yataklarına dayanılarak, dünyanın en yüksek demir-çelik fabrikaları kurulmuştur.

Kolombiya, dış ülkelere kahve, petrol, muz, pamuk, şeker, platin ve altın satar. Önemli kentleri: Bogota, Medellin, Cali, Barranquilla'dır.

YÜZÖLÇÜMÜ.....1.138.914 km
NÜFUSU.....21.070.000
BAŞKENTİ.....Bogota
DİLİ.....İspanyolca ve yerel diller
DİNİ.....Katoliklik
PARASI.....Kolombiya pezosu

Yanıtlar

GENEL BİLGİ TESTLERİ
Yanıt Anahtarı
1/B, 2/C, 3/D, 4/C, 5/B, 6/A, 7/B, 8/C, 9/B, 10/D, 11/A, 12/D, 13/C, 14/C.

DENEKTAŞI
(1) Divanü Lügat-it Türk. (2) Düyunu Umumiye. (3) Hüseyin Rahmi Gürpınar. (4) Efes. (5) Galata Kulesi. (6) Halit Ziya Uşaklıgil. (7) Robert Koch. (8) Lokman Hekim. (9) Manyas Gölü.

Bulmaca Çözümleri

KARE BULMACA
S. SAĞA: 1- Referandum, 2- aferin, İsa, 3- mek, Mark, 4- eleme, ad, 5- ze, alamana, 6- atak, lisan, 7- Nisan, la, 8- kapan, lâz, 9- sel, roman, 10- it, Ha, ikiz.
Y.AŞAĞIYA: 1- Ramazan, si, 2- efe, etiket, 3- Feke, asal, 4- er, lakap, 5- rimel, nara, 6- anamal, No, 7- remil, mi, 8- dik, asalak, 9- us, ana, âni, 10- maydanoz.

BAYKUŞ
5 ve 10 No.lu parçalar fazla.

ACAYİP ÇİÇEK
Papatyanın çiçeği, gülün sapı, lâlenin yaprakları ve nilüferin yaprakları.

KÜÇÜK BALIK NE GÖRDÜ?
Bir yunus balığına rastladı, değil mi?

KIZILDERİLİ
Yukarıdan aşağıya doğru: (1) Sağdaki resimde tepesindeki saç daha az. (2) Alnındaki band daha geniş (3) Yakası daha büyük. (4) Elbisesinin zigzaglı çizgileri uyuşmuyor. (5) Etekteki beyaz bant daha geniş. (6) Elbise daha kısa. (7) Gölgesi daha geniş çizilmiş.

Zehra Ablam ve Ben

Hale Kuntay
Resimler: Engin İyimen

Koruyucu Melek

Zehra ablam odama girdi, arkasından kapıyı kapattı ve esrarengiz bir sesle:

"Sana büyük bir sır vermemi ister misin" diye sordu.

"İsterim," dedim. Çok severim bana sır verilmesini.

"Yok, vermeyeceğim, vazgeçtim, dedi birden ve odamdan çıkmaya davrandı.

Bozulmuştum.

"Neden bana o büyük sırrı vermek istemiyorsun?" diye sordum. Neredeyse ağlayacaktım.

"İnanmayacaksın da ondan," diye yanıt verdi Zehra ablam. "Kimse anlatacaklarıma inanmaz ki..."

"Ben inanırım, Zehra abla, ben sana inanırım."

"Laf olsun diye söylüyorsun..."

"Hiç bile değil, sana inanıyorum..."

"Bak, anlatacaklarıma gene de inanmazsan, üç gün boyunca ben ne dersem onu yapacaksın, oldu mu?"

"Oldu. Sana inanmazsam, üç gün ne istersen onu yapacağım."

"Ben, koruyucu meleğimi tanıdım."

"KİMİİİ?"

"Koruyucu meleğimi. Her çocuğun bir koruyucu meleği olduğunu bilmiyor muydun?"

"Biliyordum da..."

"İşte ben benim koruyucu meleğimi dün tanıdım."

"Senin koruyucu meleğini?"

"Evet."

"Aldatıyorsun beni."

"İşte inanmadın, biliyordum zaten inanmayacağını..." dedi Zehra ablam kapıya doğru yürüyerek...

"Bir dakika Zehra abla..." diye seslendim.

"Bir dakikası filân kalmadı, şimdiden sonra üç gün ben ne dersem onu yapacaksın."

"Ama ben sana inanıyorum," dedim.

"Öyleyse neden 'aldatıyorsun beni' dedin?"

"Bugüne dek hiç koruyucu melek görmedim de ondan..." diye kekeledim. "Neye benziyorlar?"

"Neye benzeyecek? Meleğe tabi," diye yanıt verdi Zehra ablam.

"Kanatları var mı?"

"Kanatsız melek olur mu hiç...?"

"Peki ne dedi sana?"

" 'Sen çok cici bir kızsın Zehra,' dedi. 'Ben senin koruyucu meleğinim. Başına bir kaza gelmesin diye çok dikkat ediyorum ve seni koruyorum,' dedi."

"Peki benim de koruyucu meleğim var mı?"

"Senin gibi azgın bir çocuğun herhalde iki tane koruyucu meleği vardır," dedi Zehra ablam.

"Ben de koruyucu meleğimle tanışmak isterim," dedim. "Peki sen ne yaptın da tanıştın?"

"Üç gün boyunca çok usluydum, farkına varmadın mı?"

"Yooo"

"Anneme yardım ettim ve hepimizin ayakkabılarını boyadım. Özellikle bu çok hoşuna gitmiş koruyucu meleğimin."

"Ben de anneme yardım edeceğim, hepimizin ayakkabılarını boyayacağım," dedim.

"İyi olur ama şu ara annemiz evde değil, yani yardım edemezsin ona, ama ayakkabıları boyamakla işe başlayabilirsin. Ne gerekliyse balkona koydum, fırçaları, kremleri..."

Koşarak balkona gittim ve başladım bütün gücümle ayakkabıları fırçalamaya, temizlemeye, boyamaya... Bir yandan da koruyucu meleğim göründü mü diye de bakınıyordum.

Kapı çaldı. Gelen annemdi.

"Bu soğukta balkonda ne yapıyorsun, üşüteceksin," dedi telâşla.

"Hem ayakkabıları boyasın diye Zehra'ya tembih etmiştim..."

ELİF

İsmail GÜLGEÇ

İş Kumbara

Türkiye İş Bankası'nın çocuklarımıza armağanıdır

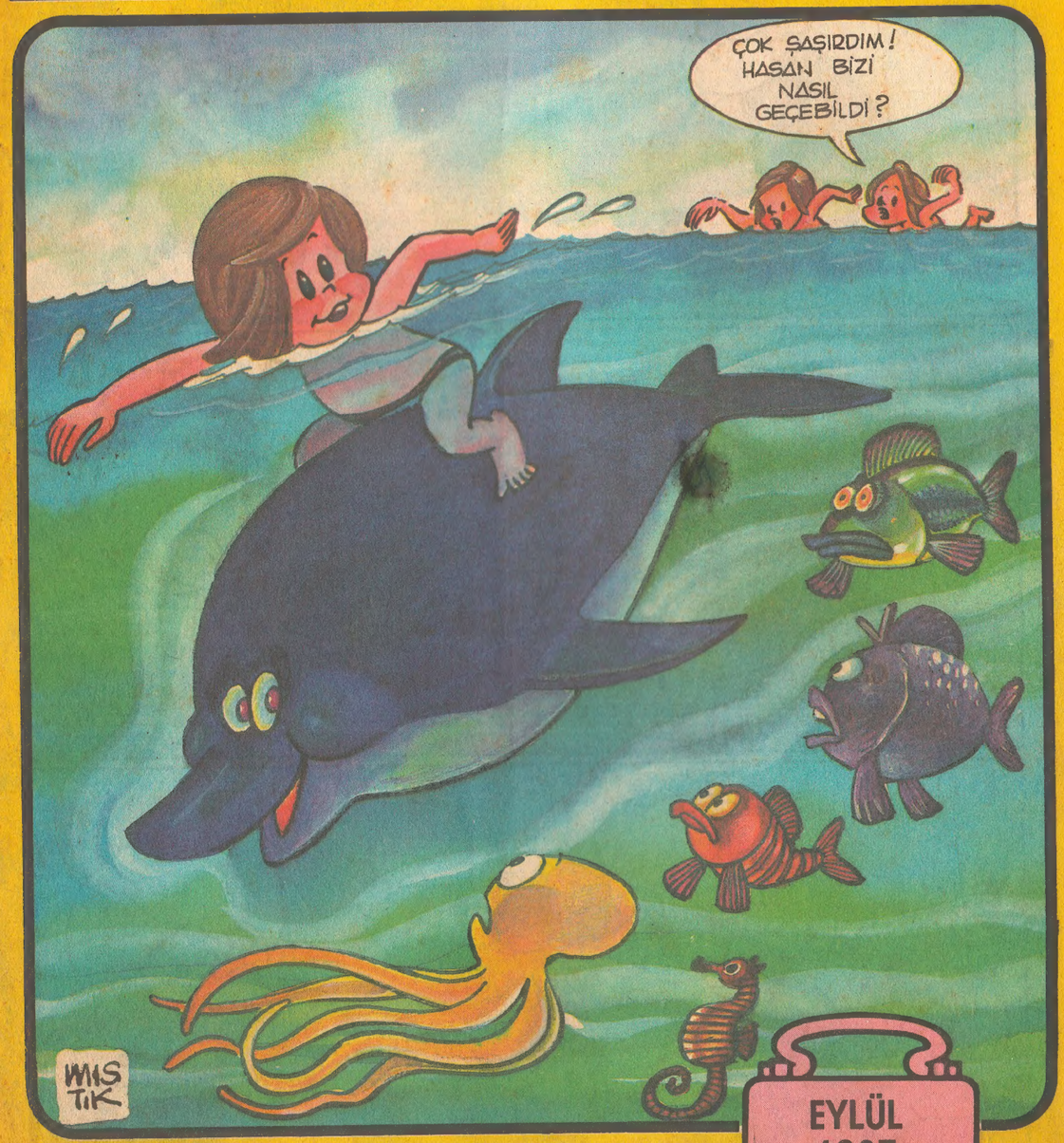

EYLÜL
1987
SAYI: 107